

IMPACTRAPPORT

MAATSCHAPPELIJKE PROJECTEN EREDIVISIE 2022/'23

MAATSCHAPPELIJKE PROJECTEN

2022/'23

18
CLUBS¹

168
AANTAL PROJECTEN

153 (2021/'22)

110.123
AANTAL UNIEKE
DEELNEMERS

91.371² (2021/'22)

€5,5M

INVESTERING IN
MAATSCHAPPELIJKE
PROJECTEN

€4,6M (2021/'22)

110
FTE

82 (2021/'22)

1331^{UUR}
SPELERSINZET

1072³ (2021/'22)

¹Ten opzichte van 2021/22 degradeerden Heracles Almelo, PEC Zwolle en Willem II. Zij maken dus geen onderdeel meer uit van de rapportage. Excelsior Rotterdam, FC Emmen en FC Volendam promoveerden en zijn dus wel terug te vinden in dit impactrapport.
²Deze cijfers zijn beïnvloed door COVID-19 en de beperkende maatregelen in de eerste seizoenshelft van het seizoen 2021/'22.

INHOUD

01

Pagina 5
**WOORD VOORAF: GROEN,
KLEUR VAN VOETBAL**

02

Pagina 6
**HET MAATSCHAPPELIJKE
VERHAAL**

03

Pagina 9
STRATEGIE & BELEID

04

Pagina 15
IMPACT
4.1 VITALITEIT
4.2 PERSPECTIEF EN ARBEIDSRE-INTEGRATIE
4.3 LEVENSVAARDIGHEDEN EN SCHOLING
4.4 LEEFBAARHEID EN TROTS
4.5 OVERIG

05

Pagina 39
CAMPAGNES

06

Pagina 44
ORGANISATIE

07

Pagina 49
SPELERS

08

Pagina 52
VERANTWOORDING

eredivisie

EREDIVISIE. ONS VOETBAL.

Miljoenen mensen beleven plezier aan het Eredivisie voetbal en de clubs spelen dan ook een belangrijke rol in de samenleving. Voetbal is er voor iedereen en overlapt de gehele maatschappij. De Eredivisie zorgt voor verbroedering, verbindt families, overstijgt generaties en passioneert jong en oud. Ongeacht geloofsovertuiging, seksuele voorkeur of afkomst.

ONS VERHAAL.

Wij geloven in de unieke kracht van voetbal. Of het gaat om mensen (meer) met elkaar te verbinden, te begeleiden naar een gezondere leefstijl, bewust te maken van duurzamer gedrag of op een andere manier kansen te bieden. Wij blijven samen met alle clubs, partners en supporters ons inzetten om onze positieve maatschappelijke impact te vergroten.

Bron: eredivisie.nl

GROEN, KLEUR VAN VOETBAL

‘De tv is groen’, zeggen we bij ons thuis geregeld. Zelfs andere programma’s hebben soms een groene gloed. Zal wel van al dat voetbal komen, dat de waas niet meer verdwijnt van het scherm. Voetbal is ook onze maatschappij, althans, voetbal is belangrijk in onze micro-samenleving en ook in de samenleving als geheel.

Naar voetbal kijkt bijna iedereen, gevraagd of ongevraagd. Ja, zelfs ongevraagd krijgt iedereen wat mee vanuit het stadion of van de tv, eventueel indirect, als moeder, vader, vriend, vriendin van de voetballer/voetbalster.

Als voetbal zo diep is geworteld, is het ook de normaalste zaak van de wereld dat clubs Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen, net zoals het normaal hoort te zijn dat al die bv’tjes op het veld, de spelers, zich inzetten voor dat grotere geheel, dat ze verder kijken dan de neuzen van hun kicksen. Ze leven soms min of meer in een parallelle wereld, met een mooi salaris en de aandacht die voortdurend op ze is gericht. Dat schept verplichtingen. Ze zijn ook voorbeelden, of rolmodellen. Kijk op de training bij welke club ook naar al die ventjes en meisjes met shirts van hun favoriete speler.

ONGEKEND PALET AAN MAATSCHAPPELIJKE INITIATIEVEN

Prof’s hebben best tijd om zich in te zetten en ze krijgen alle gelegenheid, mede dankzij de tientallen projecten die in dit rapport beschreven staan. Bijna allemaal gaan ze over verbinding,

duurzaamheid, het scheppen van kansen, gezondheid of persoonlijkheidsontwikkeling. Een ongekend palet aan initiatieven, op elk gebied.

IMAGO VERBETEREN

De clubs doen veel, in navolging van Engeland vooral, waar de maatschappelijke betrokkenheid al decennialang standaard is en hele afdelingen zijn opgetuigd. Het is ook een hele toer voor de clubs om het, samen met de overheden, weer fijn te hebben bij het voetbal. Afgelopen seizoen, en ook in dit seizoen zijn er al excessen geweest, was op sommige vlakken een onaangename aangelegenheid in de eredivisie. Het gooien van bier, de onlusten op en rond stadions, de spreekkoren, de jongens die hun gezicht verborgen hielden onder capuchons of bivakmutsen; het deed afbreuk aan alle prachtige ontwikkelingen op en rond het veld. Het is nog steeds betrekkelijk veilig om naar voetbal te gaan, maar de reputatie is besmet. Het nemen van maatschappelijke verantwoordelijkheid kan helpen om het imago te verbeteren.

GEZONDHEID, BALANS EN ONTWIKKELING

De club is niet op aarde om de supporter op te voeden, maar het is wel mooi als ook de supporter voortdurend het idee krijgt onderdeel te zijn van iets groots, al schuilt dat grote soms juist in het kleine gebaar. Kijk hoe liefhebbers uit het hele land aangedaan waren door de dood van PSV-perschef Thijs Slegers en zijn vraag om bloed- en stamceldonoren massaal navolging vond. Al die uitingen leiden tot mooier, beter voetbal, en hopelijk tot zelfreflectie. Het

is aangenaam als we voetbal leren zien als een spel dat overal zijn weerslag vindt, dat overal op sympathie kan rekenen, zelfs bij niet-liefhebbers. Terug naar de groenheid van voetbal. Groen is de kleur van genezing, gezondheid, balans en ontwikkeling. Laat het voetbal dus vooral groen zijn.

WILLEM VISSERS (59) IS SINDS 1988 ACTIEF IN DE VOETBALJOURNALISTIEK, EERST BIJ HET ANP, NU AL MEER DAN 25 JAAR BIJ DE VOLKSKRANT.

WILLEM VISSERS ▶▶
Voetbaljournalist

02

HET MAATSCHAPPELIJKE VERHAAL

SEIZOEN 2022/'23 & HET MAATSCHAPPELIJK VERHAAL

Het seizoen 2022/'23 markeerde een tijd van aanzienlijke veranderingen, zowel in de samenleving als in de voetbalwereld. Allereerst was 't het eerste seizoen sinds 2018/'19 dat vrij was van coronamaatregelen. Voor het eerst weer een volledig seizoen met volle stadions – met een gemiddelde bezettingsgraad van 89% – en spelers die zonder beperkingen inzetbaar waren voor maatschappelijke projecten. Tegelijkertijd betekende het opheffen van de coronamaatregelen allerm minst dat de samenleving, en daarmee ook het voetbal, gevrijwaard was van grote maatschappelijke opgaven.

Nederland heeft te maken met grote maatschappelijke ontwikkelingen, die zowel nu als ook in de toekomst sterk van invloed zijn (SCP, 2023). Hoewel het met veel Nederlanders erg goed gaat (hoge kwaliteit van leven, relatief veel samenhang en sociaal vertrouwen), spelen ook polarisatie en structurele ongelijkheid tussen groepen op. Verschillende groepen in de samenleving zijn dan ook op zoek naar nieuwe vormen van participeren in de samenleving.

ONZE INITIATIEVEN DRAGEN BIJ AAN OPLOSSINGEN

Neem jongeren. Zij ervaren druk om te voldoen aan de hoge verwachtingen die de maatschappij aan hen stelt, terwijl bovendien de eenzaamheid onder deze groep hoog is (De Vries et al., 2021; SCP, 2023). Andersom zorgt deze groep ook voor druk op de samenleving, niet in de minste plaats op het voetbal. Het seizoen 2022/'23 kenmerkte zich mede daarom door verstoringen van de openbare orde, zowel in als buiten de stadions. Het belang van maatschappelijke projecten die een bijdrage leveren aan deze genoemde vraagstukken is dan ook groot.

MEETBAAR EN BREED GEDRAGEN IMPACTBESEF

Het besef dat voetbalclubs via hun maatschappelijke initiatieven een positieve bijdrage kunnen leveren aan de samenleving, groeit. Dat is zicht- en meetbaar onder zowel overheden (uit de gegevens

in dit rapport blijkt het overheidsaandeel in de financiering van maatschappelijke projecten te zijn gestegen van 19% naar 28%), bedrijven (93% van de partners van eredivisieclubs vindt maatschappelijke verantwoordelijkheid redelijk tot zeer belangrijk, KNVB Expertise 2023a) als supporters (90% van de supporters van eredivisieclubs vindt maatschappelijke betrokkenheid redelijk tot zeer belangrijk, KNVB Expertise 2023b). Dit rapport illustreert de rol van voetbal bij verbinding in de samenleving, persoonlijke ontwikkeling (zie p.8), het promoten van een actievare, gezondere leefstijl en het aanpakken van duurzaamheidskwesaties.

PROFESSIONALISERING EN BUNDELING VAN KRACHTEN

Het groeiende belang van de maatschappelijke impact van de Eredivisie vereist echter ook een professionalisering; enerzijds van het beleid voor maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO), anderzijds van de monitoring van bijbehorende maatschappelijke projecten. Daarnaast moet de rol van MVO-medewerkers binnen betaaldvoetbalorganisaties verder worden versterkt. Om dit waar te maken, bundelen we de krachten met clubs en partners. Daarbij investeren we in onderzoek naar de impact van maatschappelijke projecten en leiden we clubmedewerkers op, in de vorm van een nieuw opgerichte leergang (zie ook hoofdstuk 6 'organisatie'). 'We' zijn de Eredivisie CV (ECV) en het departement Bestuurs- en Organisatiewetenschap van de Universiteit Utrecht (USBO).

CIJFERS, THEORIE ÉN VERHALEN DIE INDRUK MAKEN

In dit tweede impactrapport, over het seizoen 2022/'23, besteden we aandacht aan de cijfers en resultaten van alle maatschappelijke projecten in de Eredivisie, en tevens aan de theorie en onderzoeksmethoden daarachter. Maar zeker óók aan waar het allemaal om gaat: de impact op individuen. Precies hetgeen veel deelnemers aan de projecten zelf via verhalen en quotes prachtig weten te omschrijven.

CAMBUUR DREAMSCHOOL: “HET KAN ALTIJD ANDERS, WAAR JE OOK VANDAAN KOMT”

Met de Cambuur Dreamschool wil de eredivisieclub jongeren weer in hun kracht zetten. Hierbij richt de club zich vooral op jongeren tussen de 11 en 18 jaar die te maken hebben met motivatieproblemen, gevoelens van eenzaamheid en/of een lastige thuissituatie. Sinds corona is deze groep helaas groter en groter geworden.

Bij de Cambuur Dreamschool gaan de geselecteerde jongeren zestien weken lang meedoen aan sportactiviteiten en krijgen ze een-op-een coaching. Er wordt een persoonlijk ontwikkelplan gemaakt met persoonlijke doelstellingen en maatwerk geleverd. Het kan gaan om het sluiten van nieuwe vriendschappen, een gezondere levensstijl of het (terug)vinden van motivatie voor onderwijs. Ze worden daarbij persoonlijk begeleid door jongerenwerkers, sociaal werkers en trainers. Daarnaast voeren de jongeren gesprekken over bewegen, voeding, verantwoordelijkheden en motivatie met spelers en trainers van SC Cambuur.

Wethouder Hilde Tjeerdema: “We willen jongeren graag blijvend stimuleren. De Cambuur Dreamschool kan daar een belangrijke rol in spelen. Het initiatief past goed binnen hetgeen we voor ogen hebben met het Lokaal Sportakkoord, waarbij we inwoners in onze gemeente activeren en stimuleren om meer te sporten en bewegen en gezond op te groeien. Ik ben enorm trots dat we dit samen met Cambuur Verbindt, Amaryllis Jongerenwerk en SC Cambuur hebben opgezet!”

“IK HEB MEZELF BETER LEREN KENNEN, IK WEET EEN STUK BETER WAAR IK GOED IN BEN EN MINDER GOED. IK BEN SOCIALER GEWORDEN EN IK HEB MEEGEKREGEN, DAT WAAR JE OOK VANDAAN KOMT, HET ALTIJD ANDERS KAN!”

- SAMUEL (17), DEELNEMER CAMBUUR DREAMSCHOOL

BEKIJK DE VIDEO
OVER CAMBUUR
DREAMSCHOOL

Universiteit
Utrecht

03

STRATEGIE & BELEID

GESTRUCTUREERD WAARDE CREËREN: STRATEGIE & BELEID

De Eredivisie werkt sinds seizoen 2021/'22 met de 'Theory of Change', een model om tot maatschappelijke waardecreatie te komen. Aan de hand van de methodiek Theory of Change (ToC) worden de maatschappelijke activiteiten van de league en clubs in kaart gebracht en gestructureerd. Het uitgangspunt daarbij is het maken van positieve maatschappelijke impact, die bovendien meetbaar moet zijn. Sinds seizoen 2021/'22 investeren de Eredivisie en Universiteit Utrecht daarom in impactonderzoek en in het opleiden van clubmedewerkers om de maatschappelijke projecten gericht te monitoren. In dat kader is een licentie aangeschaft op de monitoringstool Upshot. Daar is ieder seizoen meer en betere impactdata terug te vinden.

Door stil te staan bij de gewenste en/of verwachte impact van een organisatie, word je gedwongen om te bedenken hoe de organisatie werkt en op welke manier er impact wordt gecreëerd. Door de activiteiten, de verwachte outputs en outcomes in kaart te brengen, creëer je een eigen verandertheorie. De term ToC betekent dan ook niet dat er sprake is van een wetenschappelijke theorie. Het is een beschrijving van de manier waarop je zelf denkt impact te creëren en de manier waarop je organisatie werkt. In seizoen 2021/'22 heeft de Universiteit Utrecht via kwalitatieve dataverzameling de Eredivisie CV begeleid om een Theory of Change te maken. Daarin is ook een koppeling gemaakt met de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties³, waarmee ook aansluiting is gezocht met een internationaal kader. Op de pagina hiernaast staat deze Theory of Change weergegeven, met vervolgens een bijbehorende uitleg.

PUBLIEKE WAARDE(N)

Een Theory of Change start aan de rechterzijde, bij de gewenste impact. De impact die de Eredivisie CV samen met alle aangesloten achttien clubs in de samenleving wil creëren, komt tot uitdrukking in meerdere waarden. Voorop staan natuurlijk de sportieve waarden. Maar ook het genereren van zakelijke waarden is voor clubs van belang: zoals via sponsoring en partnerships. Denk daarnaast aan het creëren van culturele waarden:

de betekenis van de club voor de supporters (*Van Eekeren, 2016*). In dit maatschappelijke impactrapport gaat het echter vooral over de zogeheten publieke waarden. Deze kunnen we splitsen in 1) Gezondheid en persoonlijke ontwikkeling en 2) Regionale en stedelijke ontwikkeling. Dat lichten we hier verder toe.

1. GEZONDHEID EN PERSOONLIJKE ONTWIKKELING

De eerste publieke waarde waarop de Eredivisie zich richt, is het zoveel mogelijk stimuleren van gezondheid en persoonlijke ontwikkeling. Deze waarde is gekoppeld aan de Sustainable Development Goals (SDG's) 3 (goede gezondheid & welzijn), 4 (kwaliteitsonderwijs) en 8 (eerlijk werk en economische groei). Deze SDG's onderstrepen het verbeteren van individuele kansen in de samenleving. Nederland is over het algemeen weliswaar een welvarend land, maar kansen in ons land zijn ongelijk verdeeld. De belangrijkste doelgroepen waarop de Eredivisie hierin een waardevolle impact wil maken, zijn de supporters en bewoners in de regio's/steden van de clubs, specifiek diegenen die een steuntje in de rug kunnen gebruiken. De Eredivisie zorgt er samen met de clubs voor dat individuen levensvaardigheden opdoen, perspectief op een betere toekomst krijgen en in betere gezondheid/vitaliteit leven (de outcomes).

2. REGIONALE EN STEDELIJKE ONTWIKKELING

De tweede publieke waarde die voor de Eredivisie en de clubs van belang is, is regionale en stedelijke ontwikkeling. Hierin is de koppeling gemaakt met de SDG's 10 (ongelijkheid verminderen), 13 (klimaatactie) en 17 (partnerschap om doelstellingen te bereiken). De regio of stad waarin een eredivisieclub is gevestigd, is de levensader van deze club. De supporters wonen er, veel sponsors en partners zijn eveneens afkomstig uit de directe omgeving en de meeste media-aandacht komt uit de regio zelf. Het is dus logisch dat de maatschappelijke activiteiten van de Eredivisie, met bijbehorende doelstellingen, ook aan deze waarde verbonden zijn. Samen met de clubs richt de Eredivisie zich hierbij op het vergroten van de leefbaarheid in de stad/regio en op het trots maken van de mensen aldaar – op diezelfde stad en/of regio (de outcomes).

³ In 2015 hebben alle 193 landen die lid zijn van de Verenigde Naties (VN) de Sustainable Development Goals aangenomen. Met deze 17 doelen willen de lidstaten in 2030 een duurzame wereld voor iedereen bereiken, waarin niemand wordt buitengesloten.

THEORY OF CHANGE EREDIVISIE CV

Eredivisie CV

- Merkwaarde
- Kennis en expertise
- Communicatie en PR
- Collectieve programma's

Stakeholders

- Merkwaarde sponsors en maatschappelijke partners
- Kennis en expertise
- Communicatie
- Maatschappelijke inzet

Clubs

- Merkwaarde
- Inspiratiewaarde
- Communicatie en PR
- Stadions
- Maatschappelijke inzet

Spelers

- Inspiratiewaarde
- Maatschappelijke inzet
- Communicatie en PR

OUTCOME 1

Vitaliteit

OUTCOME 2

Perspectief

OUTCOME 3

Levensvaardigheden

OUTCOME 4

Leefbaarheid

OUTCOME 5

Trots

MIJN WELZIJN.
GEZONDHEID EN PERSOONLIJKE ONTWIKKELING

3. Goede gezondheid en welzijn	4. Kwaliteits-onderwijs	8. Waardig werk en economische groei
--------------------------------	-------------------------	--------------------------------------

ONZE REGIO.
REGIONALE EN STEDELIJKE ONTWIKKELING

10. Ongelijkheid verminderen	13. Klimaat-actie	17. Partnerschap om doelstellingen te bereiken
------------------------------	-------------------	--

INPUT

Onder input vallen de resources die (direct of indirect) ter beschikking staan aan de organisatie.

ACTIVITEITEN

Alle concrete activiteiten onder regie van de organisatie.

OUTPUT

De direct meetbare resultaten die uit de activiteiten voortkomen.

OUTCOME

De overkoepelende uitkomsten die voortvloeien uit de output.

IMPACT

Materiele en immateriele meerwaarde voor individu en samenleving.

DE 3 PIJLERS

Op basis van de genoemde publieke waarden en outcomes zijn er drie centrale (beleids-)pijlers geformuleerd. Deze helpen bij het bereiken van de doelstellingen binnen de beide, hiervoor genoemde publieke waarden. De drie pijlers zijn: gezondheid, verbinding en duurzaamheid.

PIJLER 1: GEZONDHEID

Als eerste een toelichting op gezondheid als belangrijke pijler in het maatschappelijk beleid van de Eredivisie CV. De associatie van sport met gezondheid ligt natuurlijk voor de hand. Topvoetballers fungeren als rolmodellen, voor jong en oud, zeker ook als het gaat om bewegen en gezonde voeding. Bewegingsarmoede is een groter wordend maatschappelijk probleem en het aantal kinderen met overgewicht groeit. Veel clubs organiseren daarom projecten die de bewustwording rond deze thema's vergroten, met als doel om gedragsverandering teweeg te brengen. Zo worden er bijvoorbeeld leefstijlinterventieprogramma's aangeboden waarin voeding en bewegen centraal staan.

EREDIVISIE CV ALS INTERVENTIE-EIGENAAR EUROFIT

EuroFIT is een leefstijlprogramma van twaalf weken, speciaal ontwikkeld voor supporters van betaaldvoetbalclubs die gezonder willen eten en méér willen bewegen. Steeds meer clubs bieden het programma EuroFIT aan. Ze voelen zich verantwoordelijk om hun achterban te begeleiden in de strijd tegen bewegingsarmoede. De aantrekkingskracht die de club op de fans uitoefent, zorgt voor extra deelname en motivatie. En het succes is zichtbaar, blijkt uit internationaal wetenschappelijk onderzoek van onder andere het Amsterdam UMC (*Wyke et al, 2019*). Deelnemende supporters zetten dagelijks méér stappen, eten meer groente en fruit, vallen daardoor af en laten een verbeterd bloedbeeld zien. Zo zetten de deelnemers na een jaar gemiddeld 678 stappen per dag méér dan mensen die niet meededen aan het programma. Verder eten ze meer groente en fruit, minder vet en suiker en vielen ze gemiddeld 2,4 kilo af. Ze scoren, al met al, daarmee hoger op de indicator 'welzijn'.

PIJLER 2: VERBINDING

Betaald voetbal kan zorgen voor verbinding. Tussen supporters op de tribune, tussen vrijwilligers op de club, tussen voetballiefhebbers op de werkvloer, in de kroeg, op sociale media en in de wijk (PwC, 2021). Tegelijkertijd is (betaald) voetbal niet vrij van uitsluitende factoren. Zo spelen bijvoorbeeld racisme en homofobie (nog steeds) een rol in het betaald voetbal (Cremers & Elling, 2021a, 2021b). Door juist de verbindende kracht van voetbal en de invloedrijke uitstraling van betaaldvoetbalorganisaties in te zetten als tweede pijler, is vooruitgang op deze thema's mogelijk. Uit wetenschappelijk onderzoek onder verschillende groepen blijkt voetbal een belangrijke functie te hebben voor identiteitsconstructie en integratie in (groepen in) de samenleving (bijv. Nunn, Spaaij & Luguetti, 2022; Stone, 2007). De doelgroepen van de maatschappelijke projecten in dit rapport zijn zeer breed en zetten in op inclusie van mensen uit verschillende hoeken van de samenleving. Van het Parateam bij N.E.C. Nijmegen tot de gedetineerden bij de Inside-projecten van FC Emmen en SC Cambuur: óók door in te zetten op sociale inclusie kan voetbal een positieve bijdrage leveren aan de samenleving.

EREDIVISIE CV ALS HOOFDAANVRAGER MDT-PROJECT COMMUNITY CHAMPIONS

De Eredivisie CV, het European Football for Development Network (EFDN) en acht clubs uit de Eredivisie en Keuken Kampioen Divisie zijn in maart 2022 gestart met het MDT-project Community Champions. In het afgelopen seizoen is het aantal deelnemende clubs gegroeid tot zestien. Daardoor is er voor steeds meer jongeren vanuit het gehele land plek in dit programma. Jongeren tussen de 12 en 30 jaar gaan hierin in zestien weken op ontdekkingsreis naar de beste versie van zichzelf. Dit doen ze door samen te voetballen, mee te doen aan diverse workshops en door het organiseren van activiteiten in de wijk. Als Community Champions ontdekken de jongeren (nieuwe) talenten bij zichzelf. Ze ontmoeten nieuwe mensen én doen binnen dit project ook iets terug voor een ander in de buurt.

De zestien clubs zijn Feyenoord, Sparta Rotterdam, Excelsior, De Graafschap, Vitesse, FC Twente, FC Emmen, RKC Waalwijk, SC Cambuur, FC Volendam, FC Utrecht, NAC Breda, Heracles Almelo, FC Groningen, Willem II en PEC Zwolle.

PIJLER 3: DUURZAAMHEID

De derde pijler van de Eredivisie CV binnen het maatschappelijk beleid is (ecologische) duurzaamheid. De missie is een duurzaam en toekomstbestendig businessmodel te creëren voor het gehele betaald voetbal, waarin de geldende nationale en internationale duurzaamheidsdoelstellingen daadwerkelijk worden behaald. Het biedt kansen voor besparingen en voor het aangaan van nieuwe partnerships. Bovenal vormen clubs een platform voor het aanjagen van verdere verduurzaming in hun regio, samen met partners en supporters.

Verduurzaming is een groots thema. Wijzigingen in wetten, regels en innovaties op dit vlak volgen elkaar in rap tempo op. Daarmee moeten alle organisaties op hun eigen manier aan de slag, ook in het voetbal.

Recent onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) laat zien dat de meerderheid van de Nederlandse burgers vindt dat klimaatverandering actie vergt (*Den Ridder et al., 2023*). De verwachtingen hieromtrent van zowel supporters, sponsors als andere stakeholders zoals de overheid, nemen ook toe. Zo vindt ruim driekwart (76,4%) van de Nederlandse supporters het belangrijk dat hun favoriete club inzet op verduurzaming (*KNVB Expertise, 2023b*) en vindt 90% van de commerciële partners in het betaald voetbal duurzaamheid een (heel) belangrijk thema (*KNVB Expertise, 2023a*).

FOOTPRINTMODEL EN KENNISSESSIES

De Eredivisie CV is, samen met de CED en KNVB Expertise, in seizoen 2022/23 van start gegaan met O-metingen voor het bijhouden van de footprint van het betaald voetbal. Gedurende het seizoen is met behulp van drie pilotclubs, More2Win en Copper8 een footprintmodel ontwikkeld voor het berekenen van de ecologische voetafdruk van alle clubs. Dit model combineert het geldende footprintmodel voor topsportevenementen met de reguliere bedrijfsvoering van de clubs, en vraagt data uit op de thema's mobiliteit, energie, materialen, afval, water en eten & drinken. Via meerdere kennissessies hebben de clubs kennisgemaakt met het model en hebben ze hulp gekregen bij het invullen ervan.

Een groot aantal clubs heeft inmiddels een O-meting ingevuld. De inzichten die dit oplevert bieden de juiste richting voor het nemen van vervolgstappen. Gezamenlijk kijken we hoe we deze inzichten kunnen doortrekken naar concrete plannen voor in het komende seizoen. Met als doel het verduurzamen van de organisatie rondom de wedstrijden en de stadions, en daarin partners en supporters mee te nemen.

Universiteit
Utrecht

04

IMPACT

IMPACT

MAATSCHAPPELIJKE
PROJECTEN
2022/'23

18
CLUBS

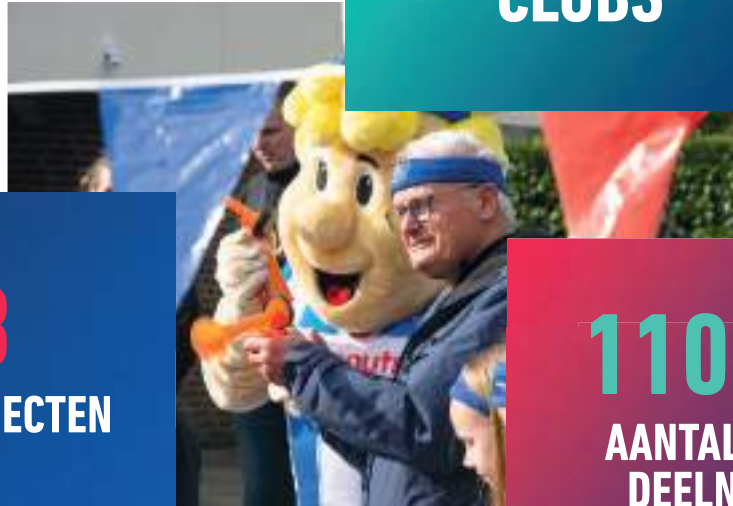
168
AANTAL PROJECTEN

110.123
AANTAL UNIEKE
DEELNEMERS

€5,5M
INVESTERING IN
MAATSCHAPPELIJKE
PROJECTEN

110
FTE

1331^{uur}
SPELERSINZET

IMPACT PER OUTCOME

De maatschappelijke impact van de eredivisie(clubs) wordt op de volgende pagina's toegelicht per outcome. Ieder project is door de onderzoekers gekoppeld aan de belangrijkste outcome (zie p. 10 en 11) van dat project. Uiteraard gaat het bij deze outcomes om een versimpeling van de werkelijkheid. Projecten kunnen met hun resultaten immers bijdragen aan meerdere maatschappelijke uitkomsten tegelijk. In dit rapport focussen we op de outcomes die zijn vastgesteld in de ToC van de Eredivisie, waarbij de thema's trots en leefbaarheid zijn samengevoegd onder één paragraaf. Onder de noemer 'overig' is er ook aandacht voor de projecten die bijdragen aan ondersteuning van verschillende doelgroepen. In de paragrafen presenteren we informatie over de deelname aan projecten per outcome.

DEFINITIES

- **Unieke deelnemers** zijn personen die deelnemen aan een project of activiteit en van wie (door registratie) zeker is dat zij niet dubbel worden geteld. Deze persoon telt dus maar één keer mee, ongeacht het aantal sessies waaraan diegene heeft deelgenomen.
- **Totaal aantal deelnames** is het totaal aantal personen dat heeft deelgenomen aan een project of activiteit (hier kan meerdere keren dezelfde persoon tussen zitten).
- **Aantal activiteiten** is het totaal aantal sessies dat is georganiseerd door een club. Hierbij maken we in Upshot onderscheid tussen trainingssessies/workshops, voetbal- en (overige) sportactiviteiten, buurtbijdragen, 1:1 coaching/mentoring en (groeps)ontmoetingen.
- **Contacturen** is het totaal aantal contacturen met alle deelnemers in bovenstaande activiteiten.

“GEZOND EN FIT ZIJN IS GELUKSFACTOR NUMMER ÉÉN. JUUST ONZE VOETBALCLUBS WETEN ALLES VAN EEN FITTE GEEST IN EEN GEZOND LICHAAM. DE TEAMS DIE DIT VOORLEVEN AAN OPGROEIENDE GENERATIES, ZIJN HUN GEWICHT WAARD IN GOUD. DAAROM PRIJS IK MIJ ZO GELUKKIG MET VITESSE BETROKKEN IN ONZE MOOIE STAD ARNHEM!”

- AHMED MARCOUCH, BURGEMEESTER ARNHEM

FEYENOORD: MEER ZICHT OP IMPACT DANKZIJ MONITORING VIA UPSHOT

Voor clubs wordt het steeds belangrijker om de impact van de maatschappelijke activiteiten inzichtelijk te maken. Als eerste club houdt Feyenoord daarom de voortgang van alle maatschappelijke projecten bij in het online monitoringprogramma Upshot.

Feyenoord doet dit zodat het in staat is kwantitatieve resultaten te delen met stakeholders, maar bovenal om zo actueel mogelijk zicht te hebben op de voortgang van alle maatschappelijke projecten. In Upshot houdt de club bij hoe vaak de activiteiten zijn bezocht, en kan het tevens (de bezoeken van) individuele deelnemers volgen. Dankzij deze monitoring komt de kracht van Feyenoord in Rotterdam-Zuid steeds duidelijker naar voren.

EFFECTEN IN DE TIJD

Bovendien maakt deze monitoring ook ontwikkelingen in de tijd inzichtelijk. Zo is het effect van de coronajaren in de data over afgelopen seizoenen duidelijk terug te zien. Maar bijvoorbeeld óók de structurele uitbreiding van het aantal locaties waar de maatschappelijke activiteiten van Feyenoord plaatsvinden, en de intensivering in contacturen.

DE CIJFERS

Het aantal unieke deelnemers is na de Coronadip flink gestegen: in het afgelopen seizoen bereikte Feyenoord bijna 15.000 unieke personen.

Verder valt vooral op dat in seizoen 2022/'23 de intensiteit van het contact met de deelnemers is gestegen. Zo steeg het aantal contacturen met 60% ten opzichte van seizoen 2021/'22.

VERLOOP DOOR DE JAREN HEEN	2019/'20	2020/'21	2021/'22	2022/'23
Unieke deelnemers	10.810	3.483	12.524	14.980
Aantal deelnemers	50.892	15.4212	23.2411	370.348
Aantal activiteiten	3.178	2.371	3.831	5.609
Aantal contacturen	45.926	138.862	203.586	325.996
Aantal activiteituren	5.181	4.663	7.657	12.704
Stages	357	425	618	287

TABEL 1 - IMPACTDATA FEYENOORD

VRAGENLIJSTEN

Naast deze data neemt de club ook vragenlijsten af onder deelnemers, en dit maakt de effecten op deelnemers en de daadwerkelijke impact op hun levens, nog beter zichtbaar.

MIJN WELZIJN

GEZONDHEID EN PERSOONLIJKE ONTWIKKELING

OUTCOME: VITALITEIT

Eén van de belangrijkste pijlers binnen de maatschappelijke activiteiten van de Eredivisie is het bevorderen van de gezondheid van supporters en inwoners van de regio. Eredivisieclubs spreken grote groepen mensen aan, waardoor de impact binnen deze pijler erg groot kan zijn. Veel clubs focussen zich binnen dit thema op jeugd, maar ook volwassenen met gezondheidsproblemen en ouderen zijn doelgroepen waarop veel clubs zich richten.

51
AANTAL PROJECTEN

↙
47 (2021/'22)

45.932
UNIEKE DEELNEMERS

↙
47.748 (2021/'22)

UITGELICHT PROJECT

FITTER MET FEYENOORD: DAAR KUN JE MEE VOORUIT

Deelnemer Karin (48) revalideerde na een zware ingreep in het Maasstad Ziekenhuis bij verschillende therapeuten. Het was de bewegingsagoog die eind 2022 'plots' en tot enthousiasme van Karin met een brochure van Fitter met Feyenoord aankwam.

"Ik kreeg te horen dat er trainingen en ook workshops zouden zijn over verschillende onderwerpen. Dat maakte me eigenlijk gelijk enthousiast. Ook die hele omgeving bij Feyenoord is fantastisch. Dat je een coopertest rond het veld mag rennen is natuurlijk speciaal. En er is niemand in de groep die je veroordeelt als iets niet gelijk lukt. Dat is heel fijn. De trainers zochten ook altijd naar wat er wél mogelijk was. Was een oefening te zwaar? Dan keken ze naar een manier waarop ik het wél kon doen."

"IK MERK VOORUITGANG EN WEET NU MEER OVER VOEDING, STRESS, BEWEGEN EN WAT IK DAARBIJ OP MIJN EIGEN NIVEAU KAN DOEN. HET TRAJECT IS NU AFGELOPEN, MAAR IK HEB GENOEG INFORMATIE EN OEFENINGEN GEKREGEN WAARMEE IK ZELF VERDER KAN."

DE PROF DIE HET KIND (IN ZICH) NOOIT VERGEET...

Via de Meer & Beter Bewegen Tour slaan de Groningse topsportclubs de handen ineen om het maatschappelijke probleem van bewegingsarmoede onder de aandacht te brengen. Bewegingsarmoede is in Noord-Nederland een serieus thema, dat zonder aandacht hiervoor in de toekomst kan leiden tot grotere (gezondheids)problemen. Onder de noemer Meer & Beter Bewegen zet FC Groningen samen met collega-clubs de kracht van topsport in als inspiratie voor jongeren om bewuster en meer te bewegen.

“IK VIND HET HEEL LEUK DAT FC GRONINGEN IN MIJN BUURT DINGEN REGELT. DAT IS GEWOON FIJN VOOR DE KINDEREN DIE ANDERS NIET Zouden KUNNEN VOETBALLen. ZO HEBBEN ZE ALSNOG EEN SPORT OM TE DOEN. OOK VIND IK HET LEUK DAT IK MET EEN SPELER MAG GAAN VOETBALLen, WANT DAN ZIE JE OOK HOE IEMAND PROFESSIONEEL VOETBAL SPEELT.”

- DEELNEMER MEER EN BETER BEWEGEN TOUR, 2022/'23

“IK KOM UIT HUSBY, EEN KLEINE BUURT IN STOCKHOLM, WAAR VEEL MENSEN HET MOEILIK HADDEN. VOETBAL WAS VOOR ONS ECHTER HEEL POSITIEF EN DAAROM HEEL BELANGRIJK, WEET IK NOG GOED. DE KINDEREN DIE MEEDOEN AAN DE MEER EN BETER BEWEGEN TOUR VAN FC GRONINGEN HOOP IK DATZELFDE GEVOEL TE GEVEN. IK HOOP HEN BLIJ TE MAKEN DOOR SAMEN TE SPORTEN. VOETBAL IS VOOR IEDEREEN - EN DUS HET IS BELANGRIJK VOOR ME OM DIT TE DOEN.”

- PAULUS ABRAHAM, SELECTIESPELER FC GRONINGEN 2022/'23

TAL VAN POSITIEF MAKENDE UITJES MET FC TWENTE

Met het project Supporter van elkaar zet FC Twente, scoren in de wijk zich in voor gezinnen met multi-problematiek uit Enschede, Hengelo en Oldenzaal. Zij krijgen een extra steuntje in de rug, bijvoorbeeld op het gebied van gezondheid, werk of sociale contacten. Niet alleen projectmedewerkers, stagiaires en samenwerkende maatschappelijke organisaties, maar ook supporters, spelers, trainers, ondernemers, politici en andere geselecteerde betrokkenen gaan op een sportieve, leuke manier met ze aan de slag.

“EINDELIJK EEN TRAJECT DAT MIJ POSITIEF MAAKT! IK VIND HET ZÓ LEUK WAT WE DOEN. IK ZIE ER NAAR UIT OM ELKE WEEK TE KOMEN. DIT IS VOOR MIJ ÉCHT EEN UITJE. EN DAN LEER IK OOK NOG ZOVEEL ÉN IK DENK NU NA OVER MIJN TOEKOMST.”

- DEELNEMER FC TWENTE SUPPORTER VAN ELKAAR

“HET BEGINT MET HET GOED LEREN KENNEN VAN DE GEZINNEN. PAS DAARNA KUNNEN WE HUN EEN PROGRAMMA OP MAAT AANBIEDEN. HET CONCEPT IS SIMPEL. NAMELIJK: SPORT IS HET MIDDEL, FC TWENTE DE MOTIVATOR!”

- PROJECTLEIDER LAURA HÖFTE, FC TWENTE

PROJECTEN

CLUB	PROJECT	UNIEKE DEELNEMERS	
		2022/'23	2021/'22
	Clinics on Tour	696	750
	Football	30	40
	Clinics	850	
	Walking Football	35	
	FC Emmen De Straat Op	512	
	Scoren voor Gezondheid	139	
	Voetjebal	82	
	FC Emmen OldStars	378	
	Fit met FCG	20	65
	Oldstars	28	
	Oldstars Sports	344	955
	Scholentour	16.777	18.907
	Sociale Activering	76	62
	Trainen als een Prof	2.127	
	Trainen in de Wijk	750	
	Voetbalschool	302	
	Gezonde Voetbalcursus	600	422
	Scoren met Gezondheid	50	70
	Supporter van Elkaar	20	95
	Draag die band!	1.000	
	FC Utrecht in de Wijk	761	800
	FC Utrecht Oldstars	35	27
	Old Stars	40	
	AH cup	250	
	LEF	1.000	
	Feyenoord Street League	286	368

CLUB	PROJECT	UNIEKE DEELNEMERS	
		2022/'23	2021/'22
	Feyenoord Youth League (Community Champions)	254	102
	Fitter met Feyenoord	73	94
	Schoolsport	10.548	8.855
	Wijk sport	2.451	n.b.
	VoetbalPUUR	1.200	
	Walk for Life	308	280
	All Stars Walking Football	20	
	E voetbal	16	
	Walking Sports Academy	50	25
	Passend Voetbal	41	20
	PSV Oldstars	41	50
	Summer Days	137	100
	RKC Waalwijk Derby Cup	180	85
	Scoren voor Gezondheid	650	700
	Fundag	80	
	OldStars	100	26
	Scoren voor Gezondheid	150	250
	Feanfit	27	
	OldStars	25	25
	Sportproject	15	20
	Sportstimulering	n.b. ⁴	314
	Walking Football	11	15
	Vitesse FIT	106	90
	Vitesse GOALS	2.018	1.900
	Vitesse Hat trick	243	150

⁴ Sparta Rotterdam hield voor dit project niet bij hoeveel unieke deelnemers er waren. Het totaal aantal deelnames was 9.800.

MIJN WELZIJN

GEZONDHEID EN PERSOONLIJKE ONTWIKKELING

OUTCOME: PERSPECTIEF (ARBEIDSRE-INTEGRATIE)

Het thema 'perspectief' is in aantallen deelnemers niet erg omvangrijk, maar de impact die clubs op dit gebied kunnen maken op een individuele deelnemer is des te groter. Bij de - over het algemeen - meer intensieve projecten binnen dit thema nemen clubs de rol op zich van opleider of van arbeidsplaats. In de eerste rol bieden zij bijvoorbeeld scholing aan op specifieke arbeidsgerelateerde vaardigheden. In de tweede rol fungeert de club zélf als arbeidsplaats; bijvoorbeeld door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een actief aandeel te geven in de schoonmaak van het stadion.

15
AANTAL PROJECTEN

15 (2021/'22)

1.487
UNIEKE DEELNEMERS

1.000 (2021/'22)

UITGELICHT PROJECT

DE KNOP OM - MET ALS BELONING EEN BAAN

"MET PRATEN MET COLLEGA'S HEB IK INMIDDELS GEEN MOEITE MEER. DAARNAAST IS HET MAKKELIJKER OM TE WENNEN AAN HET WERKRITME, OMDAT IK DAT BIJ TEAM 12 AL HEB OPGEBOUWD."

"Ik wilde ritme opbouwen en sociaal-communicatief sterker worden. Ik zat vaak alleen thuis dus als je dan ineens weer met mensen gaat werken is dat wel even wennen. Maar mijn doel was om uiteindelijk echt te gaan werken. Via Stichting Samen RKC heb ik meegeholpen bij het organiseren van de Kids Club dag. Tijdens dat evenement was ik ook aanspreekpunt. Deze stage kwam op mijn pad en ik vond het echt leuk. Bij Leder1Gelijk was het in het begin voornamelijk observeren. Uiteindelijk hield ik ook een kleine presentatie voor de doelgroep. Ik heb eerst geoefend voor mijn collega's bij Team 12 en Stichting Samen RKC. Dat ging prima, maar voor de klas stond ik uiteindelijk te zweten als een otter. Maar ik heb het tóch gedaan, doordat ik nu ook een knop kan omzetten."

Deelnemer Berry, een geboren Waalwijker en voetballiefhebber, twijfelde geen moment toen zijn persoonlijke begeleider hem voorstelde te beginnen aan het traject van Team 12. Om zijn persoonlijke doelen te bereiken hielp Berry onder andere mee bij Stichting Samen RKC - zijn eerste interne stage - en bij het project Leder1Gelijk. Bij dit laatste staan respect, (anti-)discriminatie en (anti-)pesten centraal. Toen hij volgens de begeleiders van Team 12 klaar was voor een baan, keken zij samen naar mogelijkheden bij de sponsors van RKC Waalwijk.

Het resultaat: een korte snuffelstage én vervolgens een contract (!) bij Passa Sports voor 20 uur in de week.

U4U: EEN DUURZAAM OOG VOOR RE-INTEGRATIETALENT

“TERUGKEREN NAAR DE SAMENLEVING, NA ZO’N LANGE TIJD: DAT IS WEL EEN UITDAGING. MAAR MET DE HULP VAN DIT PROJECT MAAK IK WEER MÉÉR KANS. DAAROM GA IK MIJN BEST DOEN OM HET MAXIMALE ERUIT TE HALEN. IK ZIE DE TOEKOMST HIERDOOR OOK WEER POSITIEVER IN.”

- DEELNEMER U4U

U4U is een uniek platform waarmee FC Utrecht op een professionele, gelijkwaardige en laagdrempelige manier re-integratie- & resocialisatietrajecten aanbiedt. Het platform is opgericht om mensen met een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt een helpende hand te bieden. U4U is een initiatief van FC Utrecht en brengt kennis, expertise en netwerk bijeen.

Door het inzetten van elkaars kwaliteiten is FC Utrecht ervan overtuigd dat de club mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt duurzaam kan laten meedraaien in de maatschappij. Via een plan op maat werken zij, onder begeleiding, aan verschillende competenties via verschillende trajecten. Denk aan dagbesteding, werkFIT trajecten, maar bijvoorbeeld ook aan snuffel-werk/stageplekken bij aangesloten partners. U4U kijkt naar het talent van de deelnemer en naar de ontwikkeling hiervan. De deelnemer ‘wordt gezien’ en dat bouwt vertrouwen op. Verder zet FC Utrecht zijn netwerk in voor het realiseren van een duurzame uitstroom; het zorgen voor een sociaal vangnet binnen U4U, niet alleen tijdens het traject, maar zeker ook voor daarna.

UITGELICHT PROJECT

SNELLER ARBEIDSFIT: VIA VITESSE AAN DE SLAG

“ZE HELPEN MIJ HEEL GOED. HET IS FIJN OM DAT EXTRA ZETJE IN DE RUG TE KRIJGEN.”

- MITCHEL, DEELNEMER VITESSE WERKT

Het ontwikkelingsprogramma Vitesse Werkt maakt deelnemende jongeren en (jong)volwassenen arbeidsfit; onder professionele begeleiding van Vitesse. Mitchel wil graag aan de slag in de bouw en daarvoor een opleiding volgen. Via Vitesse Werkt heeft hij kennis kunnen maken met de bouwsector en specifiek met de Van Wijnen Groep. Vanuit de club heeft Tim een coördinerende en begeleidende rol: zo zoekt hij contact met mogelijke werkgevers en verzorgt hij trainingen aan de deelnemers.

“Zijn insteek is: niet te veel woorden aan vuil maken, maar gewoon hard werken. Hij is erg enthousiast over de bouw en kan niet wachten om aan de slag te gaan.” (Tim, begeleider Vitesse werkt)

“Mitchels wens is om bij ons zijn bouwopleiding te volgen en als leerling te starten. Wat een mooie wens! Hij is van harte welkom in de bouw en zeker ook bij Van Wijnen!” (Van Wijnen, partner Vitesse Werkt).

PROJECTEN

UNIEKE DEELNEMERS

CLUB	PROJECT	2022/'23	2021/'22
	De Waerden	15	15
	Supporters voor supporters	15	15
	Wonderboyz	10	10
	Your Next Step	10	10
	Naoberschap Inside	20	
	Scoren in Drenthe	32	
	U4U	71	6
	Wonderboyz	10	
	Zuidblinkers (voorheen Zuid voor Zuid)	788	288
	Team 12 / PSW	52	11
	Team 12	8	5
	Cambuur Inside	30	36
	Arbeidsmarktproject	28	15
	Banenmarkt	375	500
	Vitesse Werkt!	23	18

MIJN WELZIJN

GEZONDHEID EN PERSOONLIJKE ONTWIKKELING

OUTCOME: LEVENOVAARDIGHEDEN EN SCHOLING

Het thema Levensvaardigheden en Scholing kende in 2022/'23 een kleiner aantal projecten dan in het seizoen ervoor, maar het aantal bereikte deelnemers is gegroeid. Wat opvalt is dat binnen dit thema een aantal projecten niet bij één, maar bij meerdere clubs wordt georganiseerd. Een voorbeeld hiervan is het Maatschappelijke Diensttijd-programma Community Champions, georganiseerd door de ECV, het European Football for Development Network (EFDN) en zestien clubs uit de Eredivisie en de Keuken Kampioen Divisie (zie kader). Verder vallen Scoor een boek! en Playing for Success op als grotere projecten, waarin schoolgaande kinderen extracurriculaire vaardigheden aangeleerd krijgen.

36

AANTAL PROJECTEN

38 (2021/'22)

47.148

UNIEKE DEELNEMERS

32.565 (2021/'22)

UITGELICHT PROJECT

MEER ZEKERHEID MET COMMUNITY CHAMPIONS

“ZONDER DIT PROJECT ZOU IK GEWOON M'N GANGETJE GAAN, MAAR COMMUNITY CHAMPIONS BRENGT IMPACT. IK BEN IETS AAN HET DOEN VOOR MIJN TOEKOMST EN DAT GEEFT ZEKERHEID.”

- DEELNEMER COMMUNITY CHAMPIONS, SPARTA ROTTERDAM

In een programma van zestien weken gaan de jongeren bij één van de zestien deelnemende clubs op zoek naar de beste versie van zichzelf. Ze gaan niet alleen via sport en workshops ontdekken waar hun eigen talenten liggen, maar ook een bijdrage leveren aan hun wijk. Dat doen ze via vrijwilligers én door kennis te maken met diverse bedrijven voor werk of stages.

ZELFVERTROUWEN ONTPOPPEN DOOR PLAYING FOR SUCCES

Julie (9 jaar) is één van de deelnemers van Playing for Succes, bij Excelsior Rotterdam. Ze heeft onwijs veel talent en intelligentie, maar is óók op sommige momenten onzeker en voelt zich een beetje alleen. Samen met haar coaches heeft zij zich binnen twaalf weken ontpopt tot een meisje met meer zelfvertrouwen, dat opkomt voor zichzelf.

OVER HET PROJECT

Het is een naschools programma voor leerlingen tussen de 9 en 14 jaar bij wie het om sociaal-emotionele redenen (soms tijdelijk) minder lekker loopt: Playing for Succes (P4S). Het programma brengt scholen, sportclubs en lokale organisaties samen om kinderen te helpen hun potentieel te ontdekken. Door sport en spel raken zij gemotiveerd en gestimuleerd om sociaal-emotioneel te groeien. De volgende eredivisieclubs beschikken over een P4S leercentrum: AZ, Vitesse, PSV, FC Groningen, SC Cambuur, Excelsior Rotterdam en SC Heerenveen.

BEKIJK DEZE VIDEO
OVER PLAYING FOR
SUCCES

DANKZIJ AJAX CHALLENGE WETEN WAT JE ÉCHT WILT

“Hoi, ik ben Yunus Emre Yildirim, 18 jaar en ik liep stage bij Ajax Challenge. Hiervóór deed ik zelf ook aan de Challenge mee, vanuit mijn opleiding Izone bij het ROC. Nadat ik het programma negen weken had gevolgd en een goede band had opgebouwd met de trainers, wilde ik hier ook graag stage lopen en dat mocht!

De stage was twee dagen in de week. Dit heb ik als hoogtepunt ervaren, omdat ik echt heb ontdekt wat ik leuk vind: het begeleiden van jongeren in combinatie met sport. Doordat ik dit ontdekt heb, ben ik ook assistent-trainer geworden bij SV Buitenveldert O18-1. Nu ik weet wat ik echt wil, ga ik ook switchen van opleiding. Ik ga Sport, Recreatie en Toerisme volgen aan het ROC van Amsterdam.

Ik heb bovendien echt ervaring opgedaan die ik meeneem naar mijn nieuwe opleiding. Tijdens mijn stage ben ik bezig geweest om de jongeren te motiveren en kennis bij te brengen. Dit deden we op het veld en in de klas. In de klas werden de theorielessen gegeven en daarbij ondersteunde ik de trainers. Op het veld zette ik de oefeningen klaar en begeleidde ik altijd de warming-up.”

“IK BEN DE FOUNDATION MÉÉR DAN DANKBAAR VOOR DEZE ERVARING. ZIJ HEBBEN MIJ ECHT GEHOLPEN EN DAAR BEN IK SUPERBLIJ MEE. DEZE PERIODE ZAL IK NOOIT VERGETEN!”

- YUNUS EMRE YILDIRIM, DEELNEMER AJAX CHALLENGE

De Challenge is een programma speciaal voor Amsterdamse jongeren en jongvolwassenen tussen de 16 en 23 jaar oud. Ajax helpt kwetsbare jongeren naar een positieve toekomst. De kernwaarden van Ajax vormen een rode draad. Zo leren ze hoe belangrijk het is om discipline te hebben, te communiceren en om samen te werken.

IMPACTDATA COMMUNITY CHAMPIONS

Eredivisie CV en Universiteit Utrecht zetten zich in om de maatschappelijke waarde van de Eredivisie steeds beter inzichtelijk te maken. Dankzij het programma Upshot kunnen clubs de ontwikkeling van de deelnemers aan maatschappelijke activiteiten volgen. Dit doen zij door kwantitatieve informatie (aanwezigheid, contacturen, vragenlijsten waarin effecten worden gemeten), of door kwalitatieve informatie (notities, gespreksverslagen, foto's) te koppelen aan unieke deelnemers.

Hierdoor zijn we steeds beter in staat om de impact van de maatschappelijke programma's inzichtelijk te maken. In het programma Community Champions zijn de deelnemende clubs in subsidieronde 4c (zeven clubs) hiermee al begonnen. Tabel 2 laat zien hoe de maatschappelijke projecten in Upshot beter inzichtelijk gemaakt kunnen worden. Community Champions toont het ambitieniveau voor de monitoring van alle maatschappelijke projecten.

CLUB	UNIEKE ⁵ DEELNEMERS	TOTAAL AANTAL DEELNEMERS	CONTACTUREN	AANTAL ACTIVITEITEN
Excelsior Rotterdam	144	930	4.990	69
FC Emmen	50	792	3.979	49
FC Twente	32	90	518	26
Feyenoord	254	1.524	2.564	243
RKC Waalwijk	83	901	3.215	29
Sparta Rotterdam	39	420	2.124	22
Vitesse	113	528	2.897	118
Totaal	715	5.185	20.287	556

TABEL 2 – IMPACTDATA COMMUNITY CHAMPIONS

⁵ Het aantal unieke deelnemers in deze tabel kan afwijken van het genoemde aantal in de projectenlijst, omdat de gebruikte start- en einddatum niet altijd overeenkomen

“HEEL MOOI HOE DE AANTREKKINGSKRACHT VAN CLUBS INGEZET WORDT OM JONGEREN TE ACTIVEREN VOOR DE SAMENLEVING EN DAARMEE ZICHZELF OOK STEVIG TE ONTWIKKELEN. COMMUNITY CHAMPIONS WEET DAARBIJ JONGEREN TE PRIKKELLEN VOOR WIE DEZE STAP GROOT OF NIET VANZELSPREKEND IS, DAT VIND IK KNAAP”

- ELMER BURKE, PROGRAMMADIRECTEUR MAATSCHAPPELIJKE DIENSTTIJD

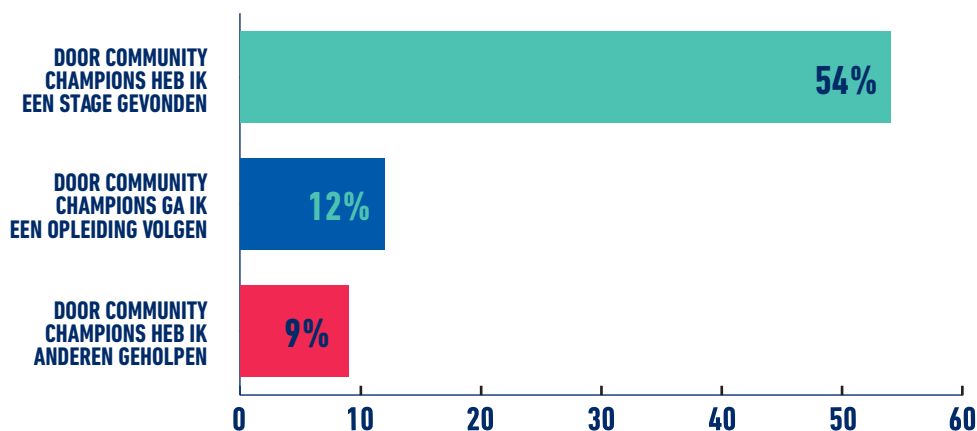
IMPACTDATA COMMUNITY CHAMPIONS

Naast de hoeveelheden en intensiteit van het project, is het interessant om te zien welke impact het project heeft gehad op de deelnemers zelf. Door onderzoeksbureau Kantar is onderzocht hoe deelnemers het traject hebben ervaren. Uit grafiek 1 blijkt dat veel deelnemers de hulp aan anderen als belangrijkste impact van hun deelname aan Community Champions zien. Daarnaast blijkt het project voor een kleine groep ook kansen in de persoonlijke ontwikkeling te brengen.

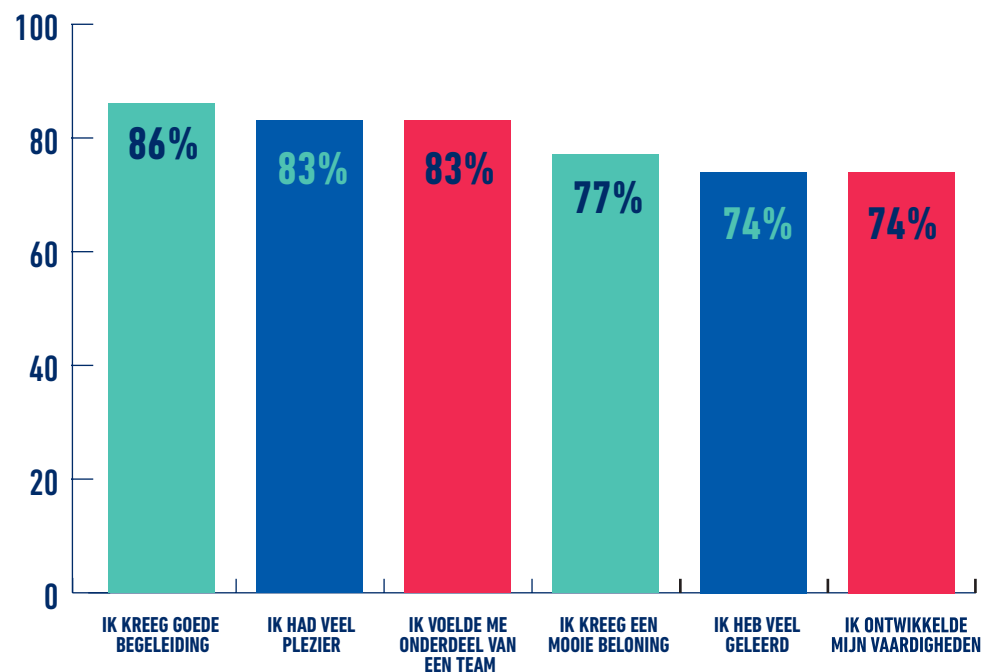
Als we kijken naar de individuele opbrengsten van Community Champions, dan is duidelijk dat de waardering voor de begeleiding, plezier, het contact met anderen en de leeropbrengsten (grafiek 2). Tot slot heeft de deelname aan Community Champions een positieve impact op het overbruggen van verschillen. Uit grafiek 3 blijken veel deelnemers in contact te komen met personen uit andere groepen.

Naast deze inhoudelijke impactdata is ook de waardering voor Community Champions in kaart gebracht. Daaruit blijkt dat veel deelnemers heel veel plezier hebben gehad tijdens het traject, gestaafd met een gemiddeld rapportcijfer van een 8.

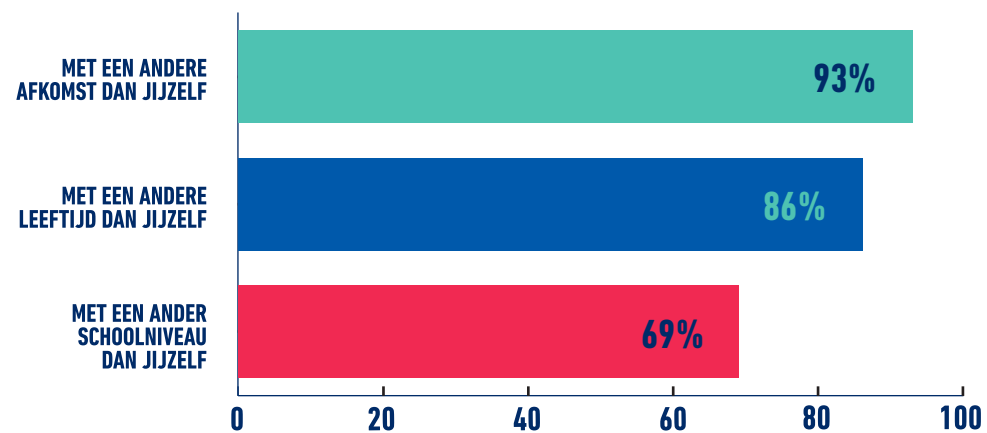
GRAFIEK 1 - BELANGRIJKSTE OPBRENGSTEN COMMUNITY CHAMPIONS (N=389)

GRAFIEK 2 - PERSOONLIJKE OPBRENGSTEN COMMUNITY CHAMPIONS (N=389)

GRAFIEK 3 - AANDEEL DEELNEMERS DAT CONTACT MET EEN ANDERE GROEP HEEFT GEHAD, NAAR GROEP (N=389)

PROJECTEN

CLUB	PROJECT	UNIEKE DEELNEMERS	
		2022/'23	2021/'22
	Challenge	500	
	Fair Play workshop	2.100	1.100
	Life Skills & Clinics	8.000	6.625
	Life Skills & Clinics mini	5.120	4.240
	S'Cool	625	500
	LevelUp!	1.200	450
	Playing for Success	400	1.000
	Scoor een boek	1.500	3.000
	Playing for Success	365	
	Schools	15.317	
	Talentontwikkeling = Topsport	100	
	Community Champions	180	
	Scoor een Boek!	643	
	FC Emmen School	988	
	Talenten van de Toekomst (Community Champions)	52	
	Knoc' n op de Computer	30	35
	Scoor een boek	900	
	Club1908	641	747
	Schoolsport Plus	2.103	1.782
	Scoor een Boek	1.011	
	NEC for Success	200	100
	NEC United	40	42
	Scoor een Boek	2.000	600
	CAT United	12	10
	PSV Jongerenteam	60	530

CLUB	PROJECT	UNIEKE DEELNEMERS	
		2022/'23	2021/'22
	Ieder1Gelijk	362	382
	Community Champions	90	19
	Scoor een Boek	617	840
	CambuurT Voetbal	120	140
	Dreamschool (Community Champions)	45	60
	Playing for Success	100	90
	Scoor een Boek	75	
	Playing for Success	1.500	3.000
	Community Champions	60	22
	Stretrulez	n.b.	3.700
	Vitesse United (Community Champions)	92	45

ONZE REGIO

REGIONALE EN STEDELIJKE ONTWIKKELING

OUTCOME: LEEFBAARHEID EN TROTS

De binding van eredivisieclubs met hun stad en regio is van groot belang. Veel clubs hebben geografisch gezien een duidelijke binding met hun omgeving in termen van zowel seizoenkaarthouders⁵ als partnerships⁶. Het is dus niet verwonderlijk dat de clubs zich óók op maatschappelijk gebied richten op de leefbaarheid en het welzijn binnen de eigen regio. Zo werken clubs bijvoorbeeld aan het bevorderen van trots en sociale integratie van lokale minderheidsgroepen en/of nieuwkomers. Daarnaast zorgt ook de pijler 'duurzaamheid' voor impact binnen deze outcome. Betaaldvoetbalorganisaties kunnen een rol spelen in het verbeteren van de leefbaarheid van een regio door aandacht te besteden aan duurzaamheid in en rondom het stadion, maar bijvoorbeeld ook door aandacht te vragen voor het klimaatprobleem. Al eerder bleek dat dit nog een witte vlek is voor veel clubs en foundations (PwC, 2021), maar de casussen van FC Twente hieronder laten zien dat er wel degelijk vooruitgang is op deze pijler.

13 ↗ 13 (2021/'22)
AANTAL PROJECTEN

6.308 ↗ 2.276 (2021/'22)
UNIEKE DEELNEMERS

PROJECTEN

CLUB	PROJECT	UNIEKE DEELNEMERS	
		2022/'23	2021/'22
	Club DNA	400	100
	Street League	400	
	Welkom In Ons Voetbal	83	
	Anders Inburgeren	25	60
	De Schatkist van FC Twente	550	190
	FC Twente Cup		274
	FC Twente Cup UEFA	200	
	FC Twente Cup MDT (Community Champions)	110	
	Heya de Keu	80	63
	Wijkactiviteiten	4.000	
	Zij aan zij	120	
	PSV United	105	91
	Activatietraject statushouders	15	
	Us Pompeblêdenhart	220	

⁵ Uit het supportersonderzoek van KNVB Expertise (2023b) blijkt dat 57% van de seizoenkaarthouders van BVO's binnen een halfuur reizen van het stadion woont. 86% woont binnen een uur reizen van het stadion.

⁶ Verbinding met de regio wordt gezien als één van de succesfactoren voor een succesvol partnership in de sport, zie <http://bit.ly/sponsorshipsbetaaldvoetbal>

ASIELZOEKERS WELKOM IN ONS VOETBAL “TRAINEN, SAMENWERKEN EN ELKAAR HELPEN”

De 17-jarige Aram heeft vroeger in Oezbekistan op voetbal gezeten. Nu doet hij mee aan het project Welkom In Ons Voetbal, waarbij hij elke maandag- en vrijdagmiddag voetbaltraining krijgt in het AZC. Aram legt uit waarom hij dit zo leuk vindt.

“In Nederland krijg je op een heel andere manier voetbaltraining en die vind ik veel leuker. De trainers geven mij tips hoe je het beste vrij kan lopen of hoe je een bal het beste kan aannemen. Hierdoor hoop ik een betere voetballer te worden. Het mooiste aan het voetballen vind ik dat het een teamsport is. Door met elkaar over te spelen, kun je een doelpunt scoren. Je moet goed samenwerken en elkaar helpen. Hierdoor is het leuk dat je met elkaar iets kan doen en als je dan ook nog wint, is dat het helemáál. FC Emmen ken ik ook al wel een beetje. Twee jaar geleden zijn we al een keer in het FC Emmen stadion geweest. Toen vond ik het leuk om alles van dichtbij te zien, dat is toch anders dan voor de tv.”

FC EMMEN-TRAINER JAN DIJKGRAAF:

“De kinderen zijn heel erg enthousiast. We begonnen met een aantal van vijftien, nu staat de teller op dertig kinderen. Dat betekent dat dit project heel erg leeft en hierdoor is FC Emmen goed zichtbaar op het AZC. Ook is dit voor ons een teken dat we het goed doen. Je leert de kinderen goed kennen en je bouwt een band met ze op. Daarnaast kunnen we hun op sociaal vlak iets bijbrengen, zoals de normen en waarden die we belangrijk vinden. Als trainer probeer ik er altijd voor te zorgen dat de kinderen het naar hun zin hebben. Dan is het fantastisch om een glimlach op de gezichten te zien.”

OVER HET PROJECT

In de zomer van 2019 begon FC Emmen Naoberschap in samenwerking met het asielzoekerscentrum Emmen het project Welkom In Ons Voetbal. Gedurende twaalf weken krijgen kinderen uit het AZC van tussen de zeven en achttien jaar oud twee keer per week training. Plezier maken staat tijdens deze voetbaltrainingen centraal, want met dit project mogen jonge asielzoekers zich welkom voelen in Nederland.

eredivisie

FC TWENTE INTRODUCEERT EEN NIEUWE POSITIE: COÖRDINATOR DUURZAAMHEID

Na twee jaar van toewijding en inzet als stagiair, waarbij hij onder andere werkte aan het bevorderen van duurzaamheid bij FC Twente, heeft Sander Captijn er nu de officiële functie van Coördinator Duurzaamheid. Deze benoeming onderstreept het belang dat de Overijsselse club hecht aan dit actuele thema.

“FC Twente is zich de afgelopen jaren bewuster geworden van zijn impact op de omgeving en het klimaat. Dit heeft al vanuit meerdere afdelingen tot initiatieven geleid met een positieve impact op de ecologische voetafdruk van de club.”

ECOLOGISCHE VOETAFDRUKMODEL VOOR BVO'S

“Enkele voorbeelden? Denk aan het vervangen van alle armaturen in het stadion door ledverlichting. Aan het gebruik van 100% hernieuwbare energie, in zowel het stadion als op het trainingscomplex. En aan de aansluiting op stadswarmte om het gasgebruik zover mogelijk te beperken. Verder zijn we bezig met een studie over de implementatie van een industriële warmtepomp in het stadion. En we pakken de verspilling van voedsel in het stadion aan.

We willen een beter beeld krijgen van waar de club nog verder kan verduurzamen. Daarvoor hebben wij samen met de Eredivisie CV en een aantal andere partijen het ecologische voetafdrukmodel ontwikkeld. Dit brengt alle afdelingen en aspecten van een BVO in kaart, om een gedetailleerd beeld te kunnen geven van de impact van de club op het klimaat. De inzichten die dit model ons geeft, helpt ons te bepalen waarop wij ons de komende jaren qua duurzaamheid moeten richten.”

SPORT EN ECOLOGISCHE DUURZAAMHEID: TEAMGENOTEN VAN ELKAAR

“Om al deze initiatieven te bundelen en hiervoor een strategie te vormen, ben ik in dienst getreden van FC Twente. Ik ben ervan overtuigd dat sport en ecologische duurzaamheid geen tegenstanders van elkaar zijn, maar juist teamgenoten die elkaar kunnen versterken.

“MIJN DOEL IS KLIMAATNEUTRALITEIT TE BEREIKEN, ZOWEL VOOR WEDSTRIJDDAGEN ALS VOOR DE BEDRIJFSVOERING. IK GELOOF IN DE KRACHT VAN SAMENWERKING, OOK BINNEN DIT THEMA, EN DIE GA IK ZOEKEN MET PARTNERS, SPONSOREN, ANDERE CLUBS EN ONZE FANS. MET VEEL ENTHOUSIASME GA IK GRAAG SAMEN DEZE UITDAGING AAN!”

- SANDER CAPTIJN, COÖRDINATOR DUURZAAMHEID FC TWENTE

MIJN WELZIJN EN ONZE REGIO: OVERIGE PROJECTEN

OUTCOME: SUPPORT

Naast de meer themagerichte sociaalmaatschappelijke projecten, ondersteunen eredivisieclubs ook specifieke, bijzondere initiatieven en doelgroepen. Een goed voorbeeld is de ondersteuning van kwetsbare ouderen, via het project Football Memories dat bij meerdere clubs op het programma staat. Ouderen die kampen met eenzaamheid en/of dementie komen bij de club bijeen om herinneringen op te halen. Verder zijn in dit soort projecten ook veel G-sportactiviteiten en bijzondere wensen en verzoeken te vinden. De inzet en kracht van voetbal wordt hierbij ingezet om mensen in bijzondere omstandigheden een plezierige ervaring te geven of bij de club te betrekken.

53
AANTAL PROJECTEN

↙
39 (2021/'22)

9.248
UNIEKE DEELNEMERS

↙
7.782 (2021/'22)

UITGELICHT PROJECT

ONVERGETELIJKE FOOTBALL MEMORIES, FORTUNA SITTARD

“IEDERE DAG KIJKT MENEER UIT NAAR DE EERSTE WOENSDAG VAN DE MAAND. DAN STAAT FORTUNA FOOTBALL MEMORIES WEER OP HET PROGRAMMA. ER GAAT GEEN DAG VOORBIJ WAAROP HIJ HET ER NIET OVER HEEFT. HET IS ZIJN MAANDELIJKSE UITJE, WAARBIJ HIJ WEER LEKKER ONDER DE MENSEN KOMT. IK ZIE AAN ‘M HOE HIJ STRAALT ALS HIJ HET STADION BINNEN STAPT – OOK AL IS HIJ DE INHOUD MORGEN ALWEER GROTENDEELS VERGETEN.”

- CLIËNTBEGELEIDER ZORGCENTRUM HOOGSTAETE

UITGELICHT PROJECT

MEER HOOP GEKREGEN DANKZIJ N.E.C. E-ROLSTOELVOETBAL

“DANKZIJ HET ROLSTOELVOETBAL HEB IK MEER HOOP GEKREGEN EN BEN IK POSITIEVER NAAR HET LEVEN GAAN KIJKEN.”

Deelnemer Jelle (20) is fanatiek supporter van N.E.C. Nijmegen. Helaas moest hij zelf op 10-jarige leeftijd stoppen met voetballen omdat, vanwege spasme, zijn benen hem in de steek laten. Jelle is dan ook razend enthousiast wanneer hij een jaar geleden de kans krijgt deel te nemen aan het elektrisch voetbalteam van N.E.C. Nijmegen.

HIGH FIVES EN EEN BROK IN DE KEEL, AZ VOETBALMAATJE

“Samen met mijn vader bezoek ik al heel wat jaren alle thuiswedstrijden van AZ Alkmaar. Los van het resultaat zijn dat mooie momenten: als vader en zoon elke wedstrijd weer het fijne gevoel beleven van SAMEN naar je gedeelde passie toegaan. SAMEN juichen, zingen, springen – en af toe ook wel eens flink balen.

Tijdens één van die wedstrijden viel mijn aandacht op het project AZ Voetbalmaatjes, van AZ en Humanitas. Hiermee kun je als supporter/vrijwilliger iets betekenen voor mensen die zich in meer of mindere mate eenzaam voelen. Hoe? Door SAMEN naar AZ te gaan! Zo heb ik me opgegeven en gekoppeld aan de 52-jarige Carlo.

Ruim vóór de wedstrijd haalde ik hem op. Tijdens de rit naar het stadion vroeg ik hem naar zijn verhaal. Uitgebreed nam hij me mee in zijn reis vanuit Italië, als 18-jarige jongen richting Duitsland, en hoe hij uiteindelijk in Nederland terecht kwam. Halverwege de rit vertelde hij geëmotioneerd te raken wanneer hij het heeft over zijn moeder (op Moederdag) en over de band met zijn inmiddels overleden vader.

Met een brok in mijn keel kwamen we aan in het stadion. We verlegden onze focus op de sfeer, de spelers en alles wat daarbij komt kijken. AZ won met maar liefst 5-1. Maar los daarvan winnen Carlo en ik zo SAMEN: een avond die we beiden niet snel zullen vergeten!”

“VOL MET MOOIE HERINNERINGEN, MEERDERE HIGH FIVES EN ZELFS EEN KUS OP DE WANG ZETTE IK CARLO ROND MIDDERNACHT WEER AF IN ALKMAAR. HET WAS MIJ WEDEROM EEN GENOEGEN OM IETS TE KUNNEN BETEKENEN; MET NAME VOOR CARLO! EN DAT VANUIT MIJN GROOTSTE HOBBY, HET BEZOEKEN VAN DE WEDSTRIJDEN VAN AZ.”

- SUPPORTER AZ

PROJECTEN

CLUB	PROJECT	UNIEKE DEELNEMERS	
		2022/23	2021/22
	Blindentribune	n.b. ⁷	
	Emma Kinderziekenhuis	250	250
	Only Friends	140	70
	AZ Fanroom NWZ	255	255
	Blindentribune / AZ Radio	15	500
	Spielen voor Spielen stadionrun	500	1.100
	Voetbalmaatjes	106	
	Football Memories	50	
	Blindentribune	12	
	G-sportdag	97	
	G-voetbalteam	148	
	Als VIP naar FC Emmen	34	
	Drents Verbond	2.750	
	Blindentribune	n.b. ⁷	
	G-voetbal	300	370
	Passend Sporten	30	34
	Charitybox	251	180
	MIVA	41	
	Wensen en verzoeken	104	
	WKZ Sportief	15	13
	Football memories	50	
	Heldendag Pole Position	100	
	Benefietwedstrijd Creators FC (voor WensenAmbulance Noord-Holland)	1.500	
	Nederlands Transplantatie team	50	
	Football Memories	45	10
	G-Vriendenactiviteit	550	500
	Kwetsbare doelgroepen (FC Robinstijn)	17	17

CLUB	PROJECT	UNIEKE DEELNEMERS	
		2022/23	2021/22
	Zwaluwen G-toernooi	150	
	Bezoek Kinderafdeling	n.b.	n.b.
	Bijzondere Eredivisie	20	
	Bijzondere verzoeken	100	
	Fc Robinstijn	10	
	Memorial Garden	-	
	MVO Grolsch Seats	34	
	Mvo stoelen publiektribune	40	
	Bijzondere Eredivisie	11	11
	Blindentribune	10	
	Football memories	12	6
	Blindentribune	n.b. ⁶	
	PSV FAN of the match / Wensverzoeken	17	
	Tikkie Terug	30	30
	Ziekenhuizen	162	300
	Football memories	35	
	Bijzondere Eredivisie	20	17
	Doekdragers	350	
	G-voetbal	75	
	Kerstavond eenzame ouderen	100	
	Sinterklaascadeaus voor minder bedeelde gezinnen	225	
	Blindentribune	n.b. ⁷	
	Fuotbal Memories	60	30
	G-voetbal	12	15
	Football memories	175	127
	G-Trofee	190	160

⁷ Van deze blindentribunes zijn geen aparte cijfers bijgehouden.

EEN BIJZONDER VERHAAL: G-VOETBAL GO AHEAD EAGLES

Vlak na haar geboorte komen haar ouders erachter dat Amber een verstandelijke beperking heeft. Amber groeit op in Deventer en is gek op voetbal. Naarmate ze ouder wordt, begint ze helaas te worstelen met haar zelfvertrouwen. Ze gaat mede daarom voetballen om zo voldoende sociale contacten op te doen en in beweging te blijven. En met resultaat. Drie jaar geleden krijgt ze de vraag of ze het G-team van Go Ahead Eagles wil versterken! Daar bloeit ze helemaal op. Ze voetbalt gewoon bij haar favoriete club, is daar erg trots op en heeft dan ook het (terechte) gevoel dat ze speciaal is.

OVER HET PROJECT

Deelnemer Amber (16) speelt bij Go Ahead Eagles, in het team van de Bijzondere Eredivisie. Twaalf bijzondere voetballers met een handicap tussen de 10 en 18 jaar oud vormen één roodgeel team en gaan de strijd aan met andere Bijzondere clubs, uit het gehele land.

BEKIJK IN DEZE VIDEO
HOE AMBER'S WENS IN
VERVULLING GAAT

Universiteit
Utrecht

05

CAMPAGNES

CAMPAGNES: EEN GROOTS BEREIK

Met 8,1 miljoen Nederlanders die geïnteresseerd zijn in het betaald voetbal en hieraan gemiddeld 12,3 uur per week besteden, kent het betaald voetbal een groot bereik (PwC, 2021). De eredivisieclubs zijn erg actief in het gebruik van social media en/of andere publiekskanalen om gericht grote groepen mensen te bereiken. Steeds meer clubs en partners omarmen de mogelijkheid om campagnes op te zetten voor specifieke (maatschappelijke) doelen. Het kan hierbij gaan om campagnes via social media, maar bijvoorbeeld ook om het uitgeven van magazines en/of kranten, of een combinatie daarvan. Ook de meer traditionele projecten worden gekoppeld aan deze campagnes.

Het bekendste voorbeeld van een geslaagde social media campagne in het seizoen 2022/'23? Dat is overduidelijk Bloedverwanten, op initiatief van wijlen manager Perszaken Thijs Slegers van PSV. Het betrof een samenwerking met de club, met Philips en met Sanquin, de not-for-profit organisatie die de bloedvoorziening in Nederland verzorgt. Het doel was initieel om 1.913 nieuwe bloeddonoren te werven. Maar dit aantal werd ruimschoots overtroffen, met een tussenstand van 4.462 nieuwe bloed- en stamceldonoren (Philips, 2023).

SUCCESSVOLLE CAMPAGNES

Naast het aansprekende Bloedverwanten waren en zijn er in de Eredivisie méér grootschalige, succesvolle campagnes. Een goed voorbeeld is Us Pompeblêdenhart van sc Heerenveen, gestart om wezenlijk bij te dragen aan een beter dekkend reanimatienetwerk in Friesland. Eén van de andere campagnes die tot de verbeelding spreken, is Draag die band! van FC Utrecht en het UMC Utrecht. Het doel van dat initiatief is om mensen te stimuleren om vaker hun bloeddruk te meten.

INZICHT IN CIJFERS

In de cijfers over de campagnes in het seizoen 2022/'23 gebruiken we de volgende indicatoren:

- **Bereik:** het aantal unieke personen dat een bericht heeft gezien.
- **Weergaven/ impressies:** de keren dat een bericht is weergegeven op een scherm.
- **Interacties:** het aantal keer dat iemand een bericht liket, reageert op een bericht, doorklikt op een link, of het bericht op de eigen tijdlijn deelt.

CLUB	PUBLIEKSCAMPAGNE	BEREIK	WEERGAVEN/ IMPRESSIE	INTERACTIES	OPBRENGST
	Check Je Ballen (social media)	486.996	550.680	32.089	Bewustwording Check Je Ballen en €15.000,- opgehaald voor stichting zaadbalkanker
	FC Vief (TV)	-	1.019.500	-	Nieuwe walking footballteams + bekendheid Walking Football
	FC Vief (social media)	57.811	40.816	593	Nieuwe walking footballteams + bekendheid Walking Football
	Word Groter ballen	37.836	1.658.717		Bewustwording rondom de ballen en het probleem van bewegingsarmoede + de verkoop aanjagen van de Word Groter Ballen
	Draag die Band	631.360	3.300.000	2.734	1000+ mensen hebben n.a.v. campagne hun bloeddruk gemeten
	Benefietwedstrijd	114.800			€75.000,- t.b.v. de Feyenoord Foundation
	Sophia Kinderziekenhuis	149.998			€32.500,- t.b.v. het Erasmus MC Sophia Kinderziekenhuis
	Kerstactie	156.000			

CLUB	PUBLIEKSCAMPAGNE	BEREIK	WEERGAVEN/ IMPRESSIE	INTERACTIES	OPBRENGST
	VoetbalPUUR	9.226	11.411	727	
	Inzamelingsactie GIRO 555	16.515	18.454	1.596	€10.000,- voor Turkije en Syrië
	Leefstijl magazine ⁸	6.000			
	Donny v Iperen	107.346	110.050	7.800	
	Hersenstichting	109.207	116.132	10.280	€10.000,- euro
	Inzamelingsactie GIRO 555	86.239	89.817	6.264	€20.000,- euro voor Turkije en Syrië
	Sanquin	12.992	12.992	1.045	174 nieuwe donoren
	E-voetbal	27.752	27.752	1.325	Erg veel media aandacht
	Bijzondere Eredivisie (Special Champions League)	30.298	30.298	3.692	Groot uitpakket met partners
	PSV Bloedverwanten	1.192.984	3.720.251	18.158	4.462 nieuw bloeddonoren
	Samen RKC en WINRS organiseren Stadion Run voor kankerbestrijding (7 posts)	14.281	15.049	920	Veel bereik maar niet voldoende deelnemers
	Voedselbank	2.500	4.000	300	Steun van supporters. belang om het samen te doen.
	Us Pompeblêdenhart		8.5361	645	De opbrengst van de campagne is dat het reanimatienetwerk in Friesland en in het stadion meer dekkend geworden is.
	Wedstrijd in het teken van KiKa		248.456	10.081	Er is circa €22.500,- opgehaald met deze actie

⁸ Bereik in fysieke magazines

WINNAAR VOETBAL GEEFT PRIJS: FC EMMEN #CHECKJEBALLEN

Het project #CheckJeBallen van FC Emmen won de Voetbal Geeft Prijs 2022/'23 van de VriendenLoterij en de Eredivisie en werd beloond met een projectbijdrage van €50.000,-.

Via de campagne #CheckJeBallen wil FC Emmen blijvend bijdragen aan het vergroten van de bewustwording en de bekendheid met zaadbalkanker, onder jonge mannen tussen de 15 en 39 jaar in Drenthe. Door maandelijks je eigen ballen-check te doen, kan zaadbalkanker in een vroeg stadium worden opgespoord. En dat vergroot de kans op genezing aanzienlijk.

VEILING ROZE SHIRTS

FC Emmen zet zich in voor deze belangrijke zaak in de vorm van campagnes en voorlichting op HBO en MBO. De aftrap van #CheckJeBallen was tijdens de thuiswedstrijd tegen Go Ahead Eagles op zondag 26 februari 2023. Het eigen team speelde tijdens deze wedstrijd in een speciaal roze tenue, na afloop gevolgd door een veiling van de shirts, waarvan de opbrengt ging naar Stichting Zaadbalkanker. Behalve rondom de wedstrijden vraagt de club ook meer aandacht voor dit thema via scholen en voetbalverenigingen.

VOETBAL GEEFT PRIJS

De Voetbal Geeft Prijs is een initiatief van de VriendenLoterij, in samenwerking met de Eredivisie CV en ESPN. Met deze competitie krijgen alle clubs de kans om een vernieuwend maatschappelijk project te realiseren en zo bij te dragen aan een gezonde en sterke samenleving. Op de tweede en derde plaats eindigden SC Cambuur, goed voor een projectbijdrage van (€30.000,-) en RKC Waalwijk (€20.000,-).

US POMPEBLÊDENHART: MENSENLEVENS REDDEN

De voetbalwereld werd in de afgelopen jaren al een aantal keren opgeschrikt door spelers met hartproblemen. Bij een levensbedreigende situatie zijn de eerste zes minuten van de reanimatie van levensbelang. Omdat elke seconde telt, organiseert sc Heerenveen een reanimatiecursus voor staf, spelers, veiligheidscollega's én speciaal voor hun seizoenkaarthouders. Ook de selectie van sc Heerenveen heeft recentelijk als groep een reanimatiecursus gevolgd.

“IK VIND HET HEEL FIJN DAT IK NU WEET WAT IK MOET DOEN ALS IK IN DIE SITUATIE TERECHTKOM.”

- SVEN VAN BEEK, SPELER SC HEERENVEEN

Steward Bianca van der Schaaf volgde zelf reanimatiecursussen en kwam direct in actie voor een fan tijdens een wedstrijd van sc Heerenveen. “Ik was op dat moment de enige die de man kon redden. Ik hoop dat de fans de cursus gaan volgen, want je kunt er mensenlevens mee redden.”

**BEKIJK HIER DE VIDEO
VAN SC HEERENVEEN**

Universiteit
Utrecht

06

ORGANISATIE

ORGANISATIE: NIEUW, PROFESSIONEEL VAKGEBIED

Met ruim 5,5 miljoen euro en ruim 110 FTE, gemiddeld 6 FTE per club, als inbreng van de eredivisieclubs voor maatschappelijke projecten, is bij de clubs inmiddels sprake van een specifiek, groeiend vakgebied. Deze investeringen en de inzet van de clubmedewerkers (soms deels, soms volledig) voor maatschappelijke doelen, geven gestalte aan maar liefst 168 projecten en 110.123 deelnemers die in dit rapport voor het voetlicht komen.

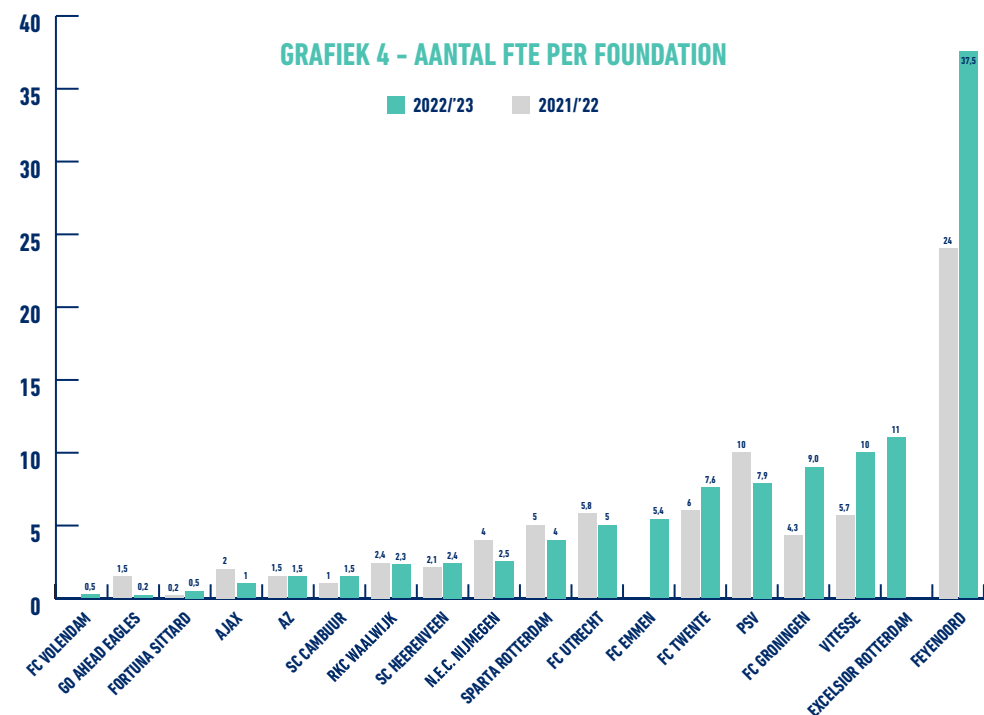
6.1 PERSONELE INZET

Iedere club heeft een personeelsbudget voor deze medewerkers. In het seizoen 2022/'23 is het totale aantal FTE in de Eredivisie met een derde (33,4%) gestegen ten opzichte van het seizoen 2021/'22. Ten opzichte van laatstgenoemde seizoen zijn in 2022/'23 vijf clubs in FTE gedaald. Toch is het gemiddelde aantal FTE per club evenals de totale inzet vanuit de Eredivisie voor MVO, flink gestegen. Dat laatste is vooral te danken aan de grote stijgingen bij FC Groningen, Vitesse en Feyenoord, en aan de promotie van het eveneens zeer actief zijnde Excelsior Rotterdam naar het hoogste niveau. De variatie in personeelskracht in de Eredivisie is groot te noemen. Waar FC Volendam (0,5 FTE) de kleinste personele inzet heeft, is er bij Feyenoord inmiddels 37,5 FTE werkzaam (zie Grafiek 4).

AANTAL MEDEWERKERS LIGT HOGER

Naast de mensen die werkzaam zijn bij een foundation of maatschappelijke afdeling, of zich anderszins binnen de club specifiek wijden aan de maatschappelijke doeleinden, zijn er ook medewerkers die zich hiervoor inzetten binnen hun andere werkzaamheden. De inzet van marketing- en communicatiemedewerkers, partnership medewerkers of directie van de club is bijvoorbeeld niet meegenomen in de bijgaande cijfers.

De personele inzet van clubs op maatschappelijk gebied bestaat niet alleen uit betaalde medewerkers. Alle clubs in de Eredivisie werken met vrijwilligers (gemiddeld 15 per club), daarnaast heeft een groot aantal clubs (15) stagiairs in dienst (gemiddeld maar liefst 28 per club). Door de inzet van stagiairs hebben de clubs meer capaciteit om hun maatschappelijke doelen te verwezenlijken. Tegelijkertijd doen deze stagiairs waardevolle leerervaringen op binnen de clubs.

PROFESSIONALISERING: PILOT VAN NIEUW OPLEIDINGSPROGRAMMA

We schreven in dit rapport al eerder over het impactgericht werken via de ToC-methode, waarin we MVO-managers, projectleiders en andere medewerkers van clubs stimuleren om op strategische wijze om te gaan met de maatschappelijke bijdrage die ze leveren. Het impactgericht werken met de ToC-methode is in het voorbije seizoen verrijkt met een pilot van een nieuw opleidingsprogramma, met de titel Leiderschap in Sport: leergang MVO-managers in het betaald voetbal. De pilot kende achttien deelnemers; vanuit de Eredivisie en de Keuken Kampioen Divisie (clubs) en vanuit de Coöperatie Eerste Divisie en KNVB Expertise. Gedurende twee dagen volgden zij lezingen en workshops om hun kennis en vaardigheden op het gebied van MVO te vergroten. In het aankomend seizoen wordt gestart met een volledige leergang 'Leiderschap in Sport: Maatschappelijke waarde(n) in het betaald voetbal', om de professionalisering verder vorm te geven.

“IN ONS BETREKKELIJKE NIEUWE VAKGEBIED IS HET GOED OM DOOR EXPERTS GEÏNSPIREERD TE WORDEN EN NIEUWE INZICHTEN OP TE DOEN. SAMEN MET ANDERE MANAGERS MVO LEER JE VAN ELKAAR EN HELPEN WE DE VOLGENDE STAP TE ZETTEN IN DE PROFESSIONALISERING VAN ONS VAK. MOOI OM TE ZIEN DAT DE EREDIVISIE CV EN DE UNIVERSITEIT UTRECHT OOK AANDACHT HEEFT VOOR DEZE ONTWIKKELING VAN MEDEWERKERS!”

- SIMON CAGELING, MVO MANAGER FC GRONINGEN IN DE MAATSCHAPPIJ

6.2 FINANCIËLE INZET

Clubs hebben niet alleen de beschikking over personele inzet, maar maken eveneens gebruik van projectbudgetten voor de realisatie van hun maatschappelijke doelen. In het seizoen 2022/'23 lag het totale projectbudget van de eredivisieclubs op ruim 5,5 miljoen euro. In verband met de vertrouwelijkheid maken de bijbehorende bedragen per club geen deel uit van dit rapport. Wel is duidelijk dat ook wat betreft deze projectgebudgeteerde gegevens een grote variatie zichtbaar is.

FINANCIERING: MÉÉR VIA OVERHEID EN CLUB

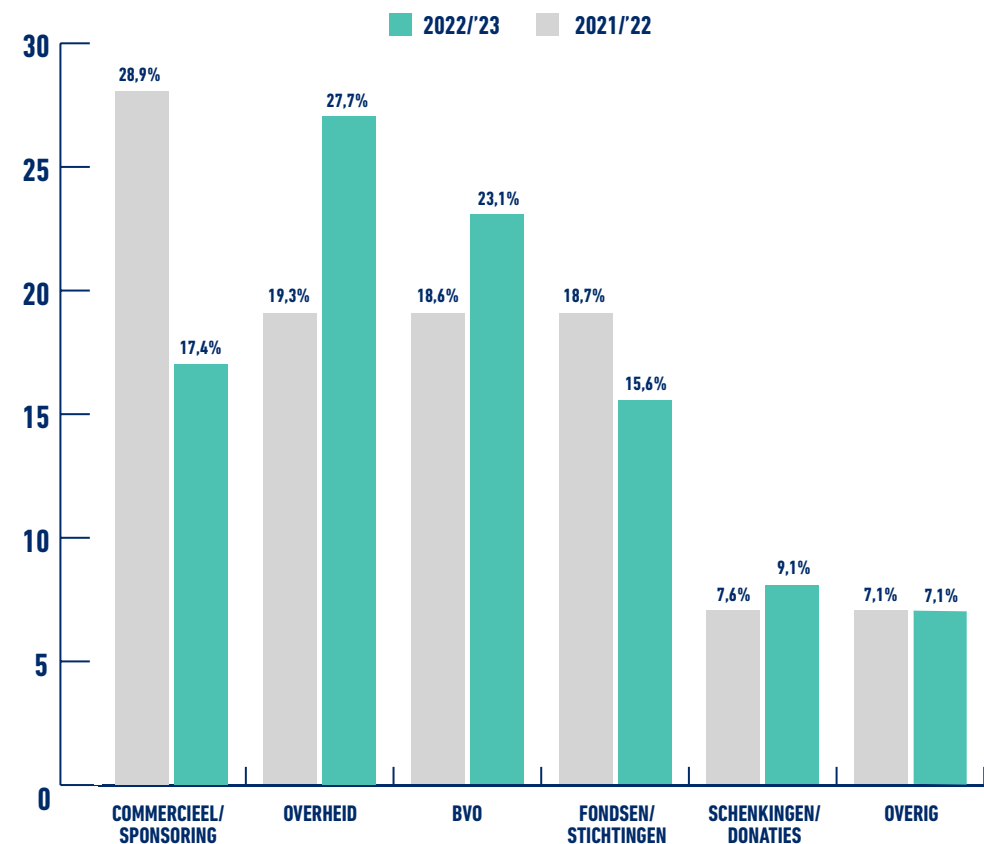
De herkomst van de budgetten die beschikbaar zijn voor de maatschappelijke projecten, verschilt per club. Ten opzichte van vorig seizoen valt op dat de inkomstenstromen vanuit de overheid én van de club zelf zijn toegenomen. Ook als we alleen de vijftien clubs in ogeschouw nemen die zowel in het seizoen 2021/'22 als in 2022/'23 in de Eredivisie speelden, blijft het beeld van de genoemde toename overeind.

MINDER VIA SPONSORING

Het aandeel van sponsoring in de financiering van de MVO-projectbudgetten is echter afgenomen. Dat is opvallend, omdat uit onderzoek blijkt dat sponsors maatschappelijke betrokkenheid van clubs zeer belangrijk vinden (*KNVB Expertise, 2023a*).

GRAFIEK 5 - HERKOMST INKOMSTEN FOUNDATIONS (%)

eredivisie

MAATSCHAPPELIJK PARTNER EREDIVISIE

“De oprichting van een voetbalteam voor mensen in een rolstoel, een bewustwordingscampagne voor zaadbalkanker onder jonge mannen, of profclubs die statushouders helpen inburgeren door middel van sport en taalcursussen: het zijn slechts enkele voorbeelden van eredivisieclubs die laten zien dat je ook in maatschappelijk opzicht kunt ‘winnen’.

Als trotse maatschappelijk partner werken we al sinds 2005 samen met de eredivisie om de maatschappij gezonder, vitaler, duurzamer én sterker te maken. Dankzij onze deelnemers die meespelen voor hun favoriete club, gaat minimaal 40% van de opbrengst van ieder lot naar de maatschappelijke activiteiten en de jeugdopleiding van die club.”

- DAAN PETERS, MANAGING DIRECTOR VRIENDENLOTTERIJ

Universiteit
Utrecht

07

SPELERS

SPELERS EN HUN ONMISBARE BETROKKENHEID

Over welk seizoen een impactrapport over de maatschappelijke betrokkenheid van de eredivisieclubs ook gaat: voor de bereikte cijfers en resultaten is de inzet van maatschappelijk betrokken spelers absoluut onmisbaar. Met een inzet van 1.331 uur werden selectiespelers bij diverse projecten ingezet als rolmodel, een stijging ten opzichte van het seizoen hiervoor.

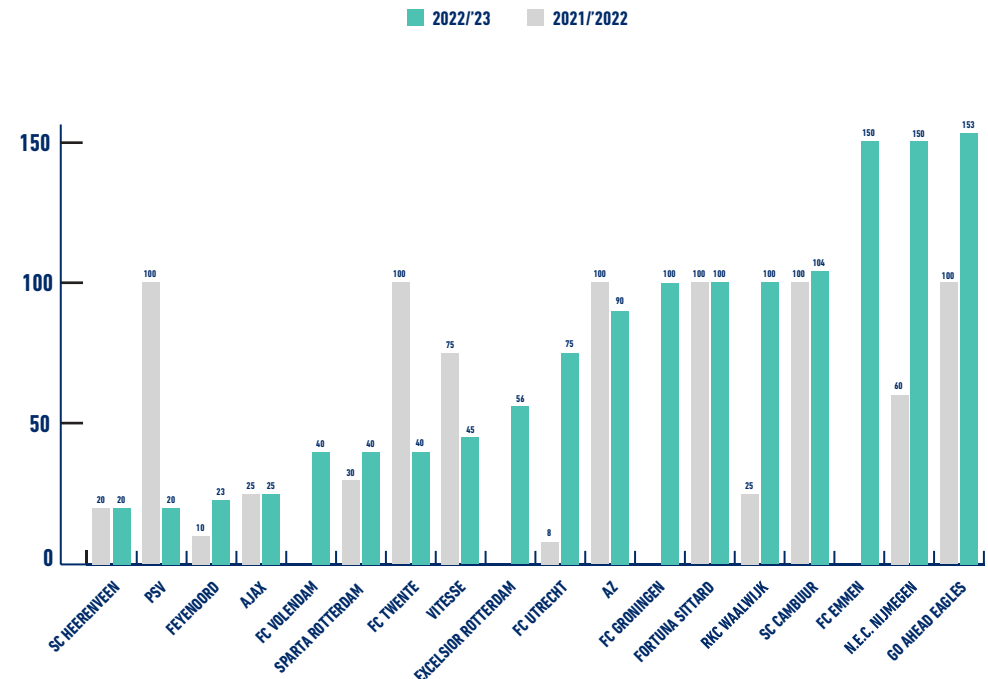
In het vorige rapportjaar werd de inzet van spelers beperkt door de noodzakelijke maatregelen rondom COVID-19. Het is dan ook niet verwonderlijk dat inmiddels hun bijdrage is gegroeid. Een speciale notitie is er voor de huidige koplopers in dit klassement: Go Ahead Eagles, FC Emmen en N.E.C. Nijmegen. Deze clubs hebben hun spelers in 2022/'23 maar liefst (ruim) 150 uur voor MVO-initiatieven ingezet. Voor N.E.C. Nijmegen is dat overigens een flinke stijging ten opzichte van het seizoen ervoor; toen droeg de club in de volgende grafiek nog voor 60 uren bij. Ook bij FC Utrecht is een flinke stijging waarneembaar: van 8 naar 75 uur (FC Utrecht hanteerde in het seizoen 2021/'22 sterke restricties rondom spelersinzet vanwege de coronamaatregelen). Opvallend zijn ook de dalingen bij PSV (van 100 naar 20 uur, een bewuste keuze van de PSV Foundation, omdat zij de inzet van spelers strategischer afwegen) en FC Twente (van 100 naar 40 uur).

EERSTE VROUWENELFTAL, JONG-ELFTAL EN JEUGDSPELERS

Naast de inzet van het eerste mannenvoetbal, konden verschillende clubs ook rekenen op hun eerste vrouwenelftal, Jong-elftal en/of (andere) jeugdspelers voor het helpen bereiken van kostbare, maatschappelijke doelen. In dit opzicht vallen vooral Feyenoord en Fortuna Sittard in positieve zin op (niet in de grafiek opgenomen).

GRAFIEK 6 - INZET SPELERS EERSTE ELFTAL MVO ACTIVITEITEN (TOTAAL AANTAL UUR)

SPELERS AAN HET WOORD

MICHEL KRAMER
SPELER RKC WAALWIJK

“ALS JE ALLEEN BENT, GÉÉN FAMILIE OF VRIENDEN MEER OM JE HEEN HEBT? DAN IS DAT HEEL LASTIG, DUS ALS WE EEN KLEINE GLIMLACH OP HET GEZICHT HEBBEN WETEN TE TOVEREN DAN BETEKENT HET DAT WE HET ERGENS GOED HEBBEN GEDAAN”

OUSSAMA IDRISI
SPELER FEYENOORD

“FEYENOORD IS EEN CLUB VAN MENSEN, VOOR DE MENSEN. DAAROM IS HET EEN EER DAT JE JONGE KINDEREN MAG MOTIVEREN EN DAT JE DE BLIJDSCHAP EN LIEFDE CAN PROEVEN DIE ZIJ HEBBEN VOOR FEYENOORD EN VOETBAL”

PAULOS ABRAHAM
SPELER FC GRONINGEN

“IK HOOP DAT IK DE KINDEREN KAN INSPIREREN EN BLIJ KAN MAKEN DOOR SAMEN MET ZE TE SPORTEN”

Universiteit
Utrecht

08

VERANTWOORDING

VERANTWOORDING EN WOORD VAN DANK

Dit maatschappelijk impactrapport is tot stand gekomen dankzij een samenwerking tussen Eredivisie CV (ECV) en Universiteit Utrecht, departement Bestuurs- en Organiseringswetenschap (USBO). De dataverzameling bestond uit een kwantitatief gedeelte (impactcijfers) en een kwalitatief gedeelte (interviews).

KWANTITATIEF ONDERZOEK

In deze rapportage over het seizoen 2022/'23 putten we uit twee databronnen: 1) Upshot, met meer gedetailleerde informatie en 2) de basismonitoring. Bij het eerste zijn de aantallen unieke bezoekers, het aantal activiteiten en sessies, evenals de totale aantallen deelnames en contacturen gespecificeerd. De data uit de basismonitoring betreft het totaal aantal projecten en de aantallen unieke deelnemers. De data zijn door USBO verwerkt, geanalyseerd en vervolgens in het impactrapport beschreven.

De data is aangeleverd door de contactpersonen van de verschillende club-foundations en maatschappelijke afdelingen. Zij leverden informatie aan over de doelstellingen, deelnemers en activiteiten van de maatschappelijke projecten, naast gegevens over de organisatie zelf. Onze dank gaat dan ook uit naar Jeannette Jongejans (Ajax Foundation), Miranda Goudsblom (AZ), Iris de Jongh (Excelsior Rotterdam), Jos Schaart (FC Emmen), Simon Cageling en Kaelin Staats (FC Groningen), Sander Captijn en Roy Elferink (FC Twente), Nynke Bakker (FC Utrecht), Lenny Veerman (FC Volendam), Ruben Koenes (Feyenoord), Coen Cremers (Fortuna Sittard), Sanne de Zeeuw (Go Ahead Eagles), Jop Pepping (N.E.C. Nijmegen), Claire de Rooij (PSV), Ellen Maas (RKC Waalwijk), Karin Smit (SC Cambuur), Marouan Achammachi en Ruben Weijer (sc Heerenveen), Michael Marinus en Lisa van den Boer (Sparta Rotterdam) en Kevin Janssen (Vitesse).

KWALITATIEF ONDERZOEK

Statistische resultaten en kwalitatieve onderzoeksgegevens. Ze zijn, zeker ook in dit impactrapport, absoluut onmisbaar. Echter, net als vorig jaar hebben we eveneens juist veel aandacht voor de menselijke verhalen áchter die cijfers. Hoe kwamen al die mooie, impactrijke resultaten tot stand?

Welke positieve, persoonlijke vooruitgang ondervonden de deelnemers aan de maatschappelijke projecten; zelfs vaak letterlijk aan den lijve? Hoe beleefden de medewerkers van de (club)foundations zelf dat zij, een vaak niet geringe, impact hielpen maken op de levens van al die (dankbare) deelnemers? De antwoorden zijn te zien en lezen, verspreid over dit rapport, in de vorm van beeld én quotes die boekdelen spreken.

In het impactrapport is gebruikgemaakt van al eerder verschenen projectbeschrijvingen op clubwebsites en Eredivisie.nl. Verder namen USBO-studenten bij de clubs zeventien semigestructureerde interviews af onder deelnemers van vier maatschappelijke projecten. Dit leverde ook de quotes van de deelnemers op die in dit impactrapport zijn te lezen. Onze dank hiervoor gaat uit naar Claire van Dijk, Helene Koster, Deborah Hilberts, Thijn Schouten, Loïs Pouw. Voor overige quotes, foto's en video's is gebruikgemaakt van beeldmateriaal gemaakt door VriendenLoterij, Eredivisie CV, ESPN, TEN en/of de clubs, gedurende het seizoen 2022/'23.

VERGELIJKING MET VORIG JAAR

Terug naar de theorie. Het is immers de basis voor het überhaupt inzichtelijk kunnen maken van de uitkomsten, de huidige voortgang en verdere aandachts- en verbeterpunten. Waar mogelijk vergelijken we daarbij de resultaten in dit rapport met de gegevens uit de basismonitoring van vorig jaar (Van der Roest, Geubbels & Muller-Straatman, 2022). Een opmerking daarover: die data zijn gerelateerd aan de projecten, de organisaties en de inzet van spelers. In deze nieuwste rapportage is echter, bij de clubs die hun voortgang monitoren in Upshot, het 'totaal aantal deelnemers' aan de maatschappelijke projecten vervangen door het 'totaal aantal deelnames'.

IMPACT VIA SOCIAL MEDIA

Er is ook andere, nieuwe informatie in dit impactrapport ten opzichte van vorig jaar. Namelijk over het bereik van meerdere social media campagnes, eveneens uitgedrukt in cijfers. Naast de meer traditionele projecten vragen namelijk steeds meer clubs ook via campagnes aandacht voor hun maatschappelijke doelen.

REFERENTIES

Cremers, R. & Elling, A. (2021a). Homo-acceptatie in het betaald mannenvoetbal. Utrecht: Mulier Instituut.

Cremers, R. & Elling, A. (2021b). Racisme in het betaald mannenvoetbal. Utrecht: Mulier Instituut.

Excelsior Foundation – Excelsior Foundation is het maatschappelijke hart van de club. (z.d.). <https://excelsiorfoundation.nl/>

Eekeren, F. van (2016). De waardenvolle club. Besturen en managen van publieke waardencreatie in voetbalorganisaties. Arko Sports Media

Eredivisie CV (2023). Handleiding Impactgericht werken via Upshot. Eredivisie CV.

Cambuur Dreamschool – SC Cambuur. (2021, 13 oktober). <https://cambuur.nl/verbindt/talentontwikkeling/cambuur-dreamschool/>

Fortuna Memories – Fortuna Sittard. (z.d.). Fortuna Sittard. <https://fortunasittard.nl/footballmemories>

Fortuna verbindt – Football Memories – European Football for Development Network. (2021, 1 december). European Football for Development Network. <https://www.efdn.org/blog/project/fortuna-verbindt-football-memories/>

Haan, T. (2023). In het roze tegen zaadbalkanker. FC Emmen. <https://fcemmen.nl/checkjeballen/>

Kantar (z.d.) Dashboard MDT Community Champions (call 4c) [ongepubliceerde data]. Kantar.

KNVB Expertise (2023a). Partnershiponderzoek Infographic. <https://www.knvbexpertise.nl/nieuws/informatie-en-onderzoek/1031/partnershiponderzoek-infographic>

KNVB Expertise (2023b). Supportersonderzoek 2022-2023 [ongepubliceerde data]. KNVB Expertise.

Nunn, C., Spaaij, R. & Liguetti, C. (2022). Beyond integration: football as a mobile, transnational sphere of belonging for refugee-background young people, *Leisure Studies*, 41(1), 42-55.

'Niemand in de groep die je veroordeelt als iets niet gelijk lukt'. (2023, 12 juni).

Feyenoord.nl. <https://www.feyenoord.nl/nieuws/nieuwsoverzicht/niemand-in-de-groep-die-je-veroordeelt-als-iets-niet-gelijk-lukt-120623>

PwC (2021). De maatschappelijke impact van betaald voetbal in Nederland. PwC Advisory N.V.

Philips (2023). Ruim 4.000 nieuwe bloeddonors door campagne van Philips en PSV. <https://www.philips.nl/a-w/about/news/archive/standard/about/news/articles/2023/20230522-ruim-4000-nieuwe-bloeddonors-door-campagne-van-philips-en-psv.html>

Ridder, J. den, Kunst, S., Hartman, C. & Miltenburg, E. (2023). Burgerperspectieven, bericht 2 2023. SCP.

Roest, J. van der, Geubbels, A. & Muller-Straatman, A. (2022). Impactrapport Maatschappelijke Projecten Eredivisie 2021/22. Eredivisie CV/Universiteit Utrecht.

Samen RKC: Berry verruult Team 12 traject voor baan bij Passa Sports. (z.d.). Samen RKC. <https://www.samenrkc.nl/over/nieuws/berry-verruilt-team12>

SDG Nederland (z.d.). Dit zijn de Sustainable Development Goals. <https://www.sdgnederland.nl/de-17-sdgs/>

Sociaal en Cultureel Planbureau (2023). Sociale en Culturele Ontwikkelingen. Stand van Nederland 2023. SCP.

Stone, C. (2007). The Role of Football in Everyday Life, *Soccer & Society* 8 (2-3), 169-184.

TRES – tres.nl. (z.d.). Ús Pompeblêdenhart | SC Heerenveen. sc Heerenveen. <https://www.sc-heerenveen.nl/pompebledenhart>

Van Elkaar, S. (z.d.). Welkom bij Supporter van elkaar | Supporter van elkaar. Supporter van Elkaar. <https://www.fctwentesupportervanelkaar.nl/>

Vries, M. de, Maat, J.W. van de & Omlo, J. (2021). Eenzaamheid onder jongeren. Verkenning van de stand van zaken in literatuur, beleid en praktijk. Movisie.

Wyke, S., Bunn, C., Andersen, E., Silva, M.N., van Nassau, F., et al. (2019). Correction: The effect of a programme to improve men's sedentary time and physical activity: The European Fans in Training (EuroFIT) randomised controlled trial. *PLOS Medicine* 16(3): e1002772.

JAAR/MAAND VAN UITGAVE: 2023, OKTOBER

Auteurs: Jan-Willem van der Roest & Chris Noij (USBO), Aukje Geubbels & Gina Peters (Eredivisie CV)

Eindredactie: Emiel van Mook

Vormgeving: Yellow Jersey

Fotografie: Soccrates, VriendenLoterij en Eredivisie CV

Video: TEN

Copyright © 2023 Universiteit Utrecht
Copyright © 2023 Eredivisie CV

Dit rapport is tot stand gekomen door een samenwerking tussen Universiteit Utrecht, departement Bestuurs- en Organisatiewetenschap (USBO) en de Eredivisie CV, met behulp van de achttien clubs die in seizoen 2022/'23 uitkwamen in de Eredivisie.

Universiteit
Utrecht